

Tehetséggondozás-eredményesség

„Édes anyanyelvünk”

László Szilvia 12.a

Az „Édes anyanyelvünk” nyelvhasználati verseny 20. országos döntője 2000. október 20-21-22-én Sátoraljaújhelyen került megrendezésre. Nógrád megye gimnáziumi kategóriás képviselőjeként én is részt vehettem a versenyben, ahol ötödik helyezést sikerült elérnem. Felkészülésemet Lékóné Lantos Zsuzsanna tanárnő segítette és irányította. Elsősorban neki köszönhetem,

hogy annyi tapasztalattal, élménnyel és egy Kazinczy-éremmel lettem gazdagabb.

A verseny két részből, egy írásbeli és egy szóbeli fordulóból állt. Az írásbeli feladatlap a gimnázium nyelvtani anyagának hároméves részét foglalta magába. Az itt elért pontszám mindössze a 30%-át tette ki az összpontszámnak, tehát a fő hangsúlyt a szóbeli teljesítmény kapta. A szóbeli versenyen 4 választható téma szerepelt, melyek közül egyről a megadott műfajnak és hallgatóságnak megfelelően, összefüggően kb. három percig kellett beszélni. Ezen témák voltak:

1. Történelmi múltunk Szent Istvántól – ünnepi beszéd
  2. Gondolatok az olimpia után – vitaindító egy diáklklubban
  3. Kazinczy pátriájában – élménybeszámoló
  4. A beszéd- és magatartásformák összefüggései – kiselőadás egy nyelvi táborban
- Én a negyedik témát választottam és hasonlóképpen oldottam meg a feladatot:

Kedves résztvevő Diákok!

Előadásomat beszéd- és magatartáskultúránk összefüggéseiről fogom tartani.

Az ember viselkedése és beszéde szorosan összekapcsolódik, hiszen nemcsak beszédünkkel, hanem minden mozdulatunkkal, pillantásunkkal kommunikálunk, s magatartásunkkal néha sokkal többet elárulunk önmagunkról, szándékainkról, a témához, a környezethez, a „címzethez” való viszonyunkról, mint kimondott szavainkkal. Az ember kiállása azonnal elárulja alapvető jellemét, azt, hogy magabiztos, öntudatos-e, vagy esetleg visszahúzódó, tehetetlen, félnék alkatú. Fontos öltözetünk helyes megválasztása, melynek leg-

főbb kritériuma, hogy mindig alkalomhoz illő legyen. Különbözőképpen öltözünk fel egy ünnepélyre, az iskolába, a munkahelyünkre, vagy egy szabadidős tevékenységhez. Az azonban mindig célunk, hogy ezt a társadalom és az erkölcs íratlan szabályainak megfelelően tegyük, mert azzal jelezzük, hogy igyekszünk beilleszkedni, megfelelni az adott elvárásoknak. Mimikánk teszi teljesen egyénivé és aktuálissá mondandónkat. A mosoly vidámságot, kedvességet áraszt, míg az összeszűkülő szemek fájdalmat vagy haragot közvetítenek. A kitáguló szem az ijedtség és a segítségkérés jele. Helyeslésünket, beleegyezésünket, egyetértésünket bólintással jelezzük. Mindezt kézmozdulatainkkal egészítjük ki. A kommunikációban a legfontosabb „eszközünk” azonban kétségtelenül a beszéd. Ezért kell anyanyelvi tudásunkat a legmagasabb szintre fejleszteni. És persze azért, hogy mindig azt – és pontosan azt – mondhassuk ki, amit érzünk. Ahogy Kazinczy mondta: „... a nyelv legyen hír, szín és tetsző magyarázója mindennek, amit a lélek gondol és érez.”

Díjátadás

Sajnos nagyon sok embert, aki nem tudja magát választékosan kifejezni, aki amiatt egész életében sikertelen a társadalmi érintkezésekben, aki, bár öntudatlanul, de mégis mindig az oda nem illő szót mondja ki, azt nevetlennek, mondhatnám akár „bunkónak” nevezük. Az ilyen ember tényleg nem tud viselkedni, folyton kellemetlen helyzetbe hozza magát helytelen beszéde miatt, melyekből nem tud intelligensen kitörni. Ezek a problémák leggyakrabban a nevelésből fakadnak. A gyerekeket a szép és logikus beszédre kell nevelni. Hiszen már a csecsemőhöz is gügyögés helyett

értelmesen kell szólni, és később is biztosítani kell számára a tökéletes anyanyelvi környezetet ahhoz, hogy nehézségek nélkül, automatikusan és hibátlanul tanulja meg a világ egyik legbonyolultabb, s számára legszébb nyelvét: a magyart.

Ne nyugodjunk bele abba, amit Illyés Gyula mondott: „Jól beszélni és írni magyarul ... ez igazából: jellemkérdés.” Valóban függ az egyéntől, szellemi, gondolkodásbeli adottságaitól, ennek ellenére mindenkinek meg kell tanulnia logikusan gondolkodni és érvelni, mert ahogy Cicero mondta: „Senki sem beszélhet jól, csak az, aki okosan gondolkodik.” A helyes beszéd és a helyes magatartás alapvető feltétele annak, hogy érvényesülni tudjunk az életben.

Ezért kérlek titeket, fogadjátok meg szüleitek, tanáraitok jó tanácsait, olvassatok sokat, használjátok képzelőerőtetek, műveljétek anyanyelveteiket, s így sikerek lesztek az életben.

Köszönöm a figyelmet.

Édesanyám rózsafája

Tóth Nóra 10.a

“A magyar népdal az egész magyar lélek tükre. Mint egy nagy gyűjtőmedencébe, századokon át belefolyt a magyar érzelmi élet minden patakja, nyomot hagyott benne a magyarság minden lelki élménye bölcsőjétől fogva...”

Mi lenne alkalmasabb érzékeltetni a népdal és népzene fontosságát és alkotó erejét, mint az egyik legnagyobb népdalgyűjtőnk, Kodály Zoltán gondolata.

Az Édesanyám rózsafája című népdaléneklési versenyt legelőször 25 évvel ezelőtt rendezték meg Balasgyarmaton. Kalocsai Frigyes (Frici bácsi) indította el azzal a reménnyel, hogy hagyományt teremt. Már akkor is létezett többféle népdaléneklési verseny, de olyan, ami ezt a nevet viselte volna, még nem. Ez is egy népdal kezdő sora, amelynek számtalan változata létezik országszerte és határainkon túl is. Sokszor még maguk a zsűritagok is találkoznak számukra ismeretlen változatokkal, amiket még ők sem hallottak. Így többször is volt már arra példa, hogy egy-egy énekestől új dalt vagy variációt tanultak. Természetesen nemcsak egy népdalt kell énekelniük a versenyzőknek. A népdalversenyek

többségén az énekestől egy vagy két dalt hallhatunk. Esetleg annyi van előre megadva, hogy az egyik a saját tájegységükről való legyen. Itt viszont az a kikötés, hogy két népdalcsokorral is készüljön a versenyző. A csokoroknak tartalmazniuk kell egy erdélyi, egy alföldi és egy felvidéki népdalt. Tehát ez is nehezíti és komolyabbá teszi a felkészülést, ugyanakkor színesebbé a versenyt. Hiszen ez ott kezdődik, hogy ki kell választani a népdalokat, én magam is legalább 3-4 dalt keresek egy-egy tájegységhez. Aztán ezeket úgy kell csokorba tenni, hogy illjenek egymáshoz. Téma szerint lehetnek mondjuk lakodalmas, sirató, évszakhoz vagy ünnephez kapcsolódó dalok és még sok egyéb. A hangulat szerinti összeállítás is nagyon fontos. Ügyelni kell arra, hogy ne legyen se túl komor, se csak vidám dalokból álló. Ahogyan a zeneszerető ember sem egyformán kedveli a komoly vagy a könnyedebb műfajt és ezeknek változatait, úgy a népdalénekes sem egyformán vonzódik a szomorkásabb, komorabb vagy a pattogósabb, vidámabb dalokhoz. A versenyzőnek úgy kell összeállítani a népdalcsokrait, hogy érvényesüljön a hozzá közelebb álló stílusban való jártassága, de ugyanakkor meggyőzze a hallgatóságot arról, hogy magasabb színvonalon képes előadni az egyéb hangvételű népdalokat is.

Ha már kész a két népdalcsokor, még az a nehéz feladat is hátra van, hogy a dalokat a saját hangfekvésünkhöz igazítsuk, és úgy kapcsoljuk össze egymással, hogy könnyedén köthetőek legyenek. Így nem válik szaggatottá a produkció, és még inkább dalcsokorrá áll össze az általunk énekelt néhány népdal. Ezért tehát a felkészülés erre a versenyre többszörösen összetett feladat.

Maga a verseny az évek során nemzetközivé vált, így már a határainkon túli magyarok is részt vehetnek a megmérettetésen. Sok versenyzővel találkoztam már Erdélyből, Szlovákiából és a délvidékről.

Igaz, hogy ez a verseny a népdalokról szól és elsősorban az éneklési készségről, hogy az énekes mennyire tudja kifejezni érzéseit egy dal éneklése közben, de az sem utolsó szempont, hogy milyen ruhát visel. Valójában ezt nem pontozzák, és tényleg nincs befolyással a zsűri döntésére, de esztétikusabb, szebb látványt nyújt mondjuk egy erdélyi, a felvidékről való vagy bármely más tájegység népviselete, mint a sablonos ünnepi egyenruhák. Az évek során rengeteg gyönyörű népi ruhát láthattunk a lányokon és fiúkon egyaránt. Az igazgat megvallva a fiúkon kevesebbet, de ez abból fakad, hogy ők eleve kevesebben jelentkeznek egy ilyen versenyre, mint a lányok. Ám így sem kevés versenyző vállalja a megmérettetést, évente megközelítőleg ötvenen vagyunk.

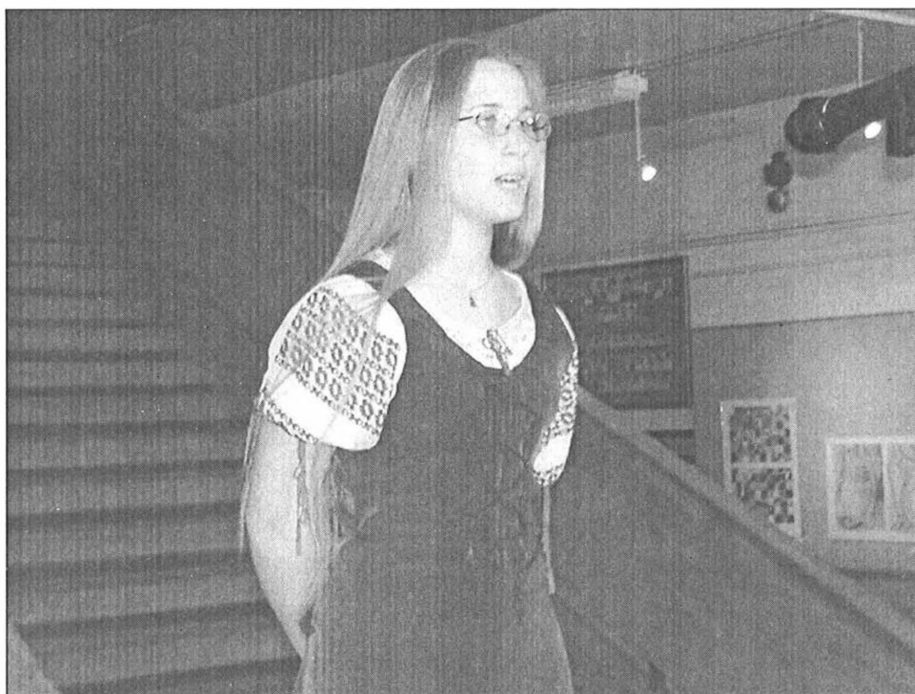
Ezt a versenyt a középiskolások részére hirdetik meg, viszont volt már arra is példa, hogy az adott korosztálynál fiatalabb vagy pár évvel idősebb, tehetséges versenyző is bemutathatta tudását a pódiumon. Többnyire a zsűri választja ki, hogy a két népdalcsozor közül melyiket szeretné hallani az énekestől, de az izguló versenyzők nagy öröme, több évben döntött úgy a zsűri, hogy mindenki kiválaszthatja, hogy az Édesanyám rózsafája változat mellett melyik népdalcsozort szeretné előadni.

A verseny megrendezését a kezdetek óta a balassagyarmati Szent-Györgyi Albert Gimnázium vállalja magára, színhelye pedig a Rózsavölgyi Márk Zeneiskola. A nyertesek szép jutalmakat, például könyvet és CD-t vehetnek át.

Zsűriző tanárokkal sok más énekversenyen is találkozhatunk. Ők gyakran emlékeznek néhányunkra, és örömmel tapasztalhatják sok versenyző fejlődését, mind

hangjukat, mind előadásmódjukat tekintve. S hogy kapcsolódjak a Bolyaihoz, iskolánk hírnevét is többen öregbítették már a balassagyarmati versenyen elért helyezésekkel. Rozgonyi István tanár úr az első évtől kezdve készíti fel a diákokat nagy sikerrel. A legelső Édesanyám rózsafájá-t is az ő tanítványa, Nagy Zsuzsanna nyerte, s a további években is születtek hasonló szép eredmények a keze alatt. Számos diáknak, köztük nekem is, iskolánk másik ének-zene tanára, Siklósi Zoltán tanár úr volt segítségére a sikeres felkészülésben.

Nekem évről évre gyönyörűséget jelent találkozni a sok ismeretlen népdallal, a csodálatos népviseletekkel, ízes tájszólásokkal és a sok-sok ismerős népdalszerető „versenyzővel”. Nagyon fontosnak tartom, hogy mindig legyenek, akik szeretik, ápolják és éltetik ezt a csodaszép hagyományt. Számomra a népdal a szülőföldünk, őseink iránti tiszteletet, kötődést jelenti. Szeretném, ha minél több ember így érezne.

Székelyföldi hadjárat a Somoskői vár völgyében

Godó Gábor 10.b

Iskolánk minden évben a Tatár-ároktól induló emléktúra-akadályversennyel és a Somoskői vár előtti emlékműsorral tiszteleg az 1848-49-es forradalom és szabadságharc világraszóló eseményei és hősei előtt.

Godó Gábor (10.b): Lehet-e új tartalommal megtölteni hagyományos ünnepeinket? – kérdezem Sóvári László tanár urat, az idej emléknep ötletgazdáját.

Sóvári László: 2001. március 14-e lelkes hadijátéka azt bizonyította, hogy igen. Az új hagyománynak, amelyet elindítottunk, a lényege az, hogy minden évben az emléktúra során a magyarság nagy történelmi eseményének egy-egy „szeletét” idézzük fel előzetes felkészülés és az ezen alapuló verseny segítségével. Az akadályversenyek során egy-egy nevezetes hadjárat vagy politikai esemény történéseit „játsszuk el”.

Elsőnek Bem tábornok hadtörténetünkben párját ritkító székelyföldi hadjáratát idéztük meg. Az emléktúra hat állomása a nevezetes hadjárat csatáinak, helyszíneinek a nevét viselte. Ezek a következők voltak:

Nagybánya – Camping (az erdélyi hadsereg főhadiszállása, indító állomás) › **Marosvásárhely** – Tatár-árok (1. állomás) › **Gálfalva** – Major-rét (2. állomás) › **Vízakna-Szászsebes** – Dornyai-ház (3. állomás) › **Piski** – Eresztvény (4. állomás) › **Medgyes-Feketehalom** – Petőfi-forrás (5. állomás) › **Nagyszeben** – Somoskői vár (6. állomás)

Mi volt a szerepe a tanulóknak? Sikerült-e valóban átélt hadijátékká tenni az eseményt?

Azt gondolom, éppen ebben különbözött ez a nap az eddigi emléknepoktól, hogy sikerült átélhetővé tenni a diákok számára.

Egyrészt a „csatahelyeken” a kérdéses ütközet nevezetes eseményeit, mozzanatait, térbeli (vaktérkép) és időbeli elhelyezkedését, főszereplőinek tetteit idéző kérdésekre kellett írásban válaszolniuk. Másrészt minden állomáson énekelniük kellett (az osztály együtt) egy-egy negyvennyolcas dalt. Ezeknek a megtanulásához

A piski csata, 1849. február 9.

egy negyvennyolcas dalokat tartalmazó füzetet mellékeltünk a felkészülés során. Minden helyszínen új dalnak kellett elhangoznia, az énekelt dal címét a „dandárparancsnok” (állomásvezető tanár) az osztály menetelére feljegyezte. A dalokat lehetett hangszerrel is kísélni, a színvonalas kíséretért két jutalompont járt. Harmadrészt ismerniük kellett Petőfi Sándor ide vonatkozó költeményeit.

Öröm volt hallani a negyvennyolcas daloktól zengő erdőt. Talán a közös éneklés az, ami a leginkább átélhetővé tudja tenni az ünnepeket. A zene belső érzékeinkre ható, érzelmeinket megmozgató művészet, amely a legsodálatosabb emlékidéző. Történelem, ének, irodalom, no meg a feladatok által tartalmassá tett gyalogtúra műveltek csodát: mindenki jól érezte magát, az emlékidézés valóban közösségi és egyéni élménnyé válhatott. No, és a gyönyörű időről – mint elengedhetetlen feltételről – se feledkezzünk el!

Tényleg, mi lett volna nem megfelelő időjárás esetén?

Nem örültünk volna, de természetesen erre is felkészültünk. Ebben az esetben az iskola aulájában az emlékműsorról kezdődött volna a nap, majd pedig a zártláncú televízió rendszer segítségével az osztályteremben a diákok megtekintették volna Sára Sándor Nyolcvan huszár című filmjét.

Tanár úr - mint történelemtanár - mit emelne ki a székelyföldi hadjárat legfontosabb eseményiből?

Kossuth 1848. december 1-jén nevezte ki a lengyel Bem József tábornokot a szorult helyzetben lévő erdélyi hadak főparancsnokává. „Osztrolenka véres csillaga” (Petőfi), a legendás nemzetközi forradalmár katonatiszt gyorsan cselekedett. Rekordidő alatt megszervezte az addig szétforgácsolt és szervezetlen magyar erőket. „Hogy sikeresen működhessen, gyorsan kell cselekednem, és nem annyira fegyverrel, mint lábbal kell az ellenséget megvernem” – írta egyik jelentésében. Egy hónap alatt, 1848. december 18-tól 1849 január közepéig Urban román határhozréit Bukovinába kergette és január 13-án a Székelyföldet ellenőrzése alatt tartó osztrák Puchner tábornok ellen fordult. Ezzel vette kezdetét az általunk megidézett *székelyföldi hadjárat* (január 13 – március 21.).

Az első csata, a gálfalvai győzelem bizakodásra adott okot. A zseniális hadvezér kedvenc fegyverneme a tüzéség volt. Az éjszaka Bem által jól elhelyezett tüzer-

ütegeknek döntő szerepük volt a győzelemben. A székelly zászlóalj, a Bécsi Légió és a Mátyás-huszárok tüntették ki magukat az ütközetben.

Bem a megszokott lendületével rögtön az ellenség főhadiszállására, Nagyszebenre vetette magát. Itt azonban az első nagyszebeni csatában még kudarcot vallott. Az első ágyúgolyók a magyar vezérkarra hullottak. Ekkor halt hősi halált Mikes Kelemen ezredes, Bem vezérkarának egyik büszkesége.

Micsoda vezérkar ez! A Bemhez hasonló hadvezéri kvalitásokkal rendelkező vezérkari főnök, Czecz János; Erdély legjobb lovasa, Bethlen Gergely őrnagy, akinek Napóleon híres huszárja, Murat a példaképe, vakmerően bátor, huszárai rohamát mindig személyesen vezeti; a komor, de határozott tekintetű Mikes Kelemen ezredes, akinek vezére fényes katonai pályát jósol; a haditanácsok leghasznosabb résztvevője, a megfontoltan mérlegelő Kiss Sándor őrnagy; a legidősebb, a bátor katona és jó hazafi Kemény Farkas őrnagy és gróf Teleki Sándor, Petőfi egyetlen arisztokrata barátja, a koltói mézeshetek kastélyának ura.

A hadijáték összeállításában arra is tudatosan törekedtem, hogy az ő neveikkel is ismerkedjenek diákjaink, hiszen nélkülük Bem tábornok egyedül nem boldogult volna.

Mennyi vereség egymás után (Nagyszeben I.21.; Vízakna II.4.; Szászsebes II.5.; szakadatlan harc közbeni visszavonulás Dévára) és azután Piski. A piski hídi csata. E helységnév jelkép lett. Jelképe annak, hogy nincs reménytelen helyzet, hogy az önfeladás a legszorítóbb körülmények között se lehet menedék, mert azzal csak a körülménye-

ket szentesíti az ember. Hogy a látszólagos magárahagyatottság, kiszolgáltatottság se törhet meg egyént és közösséget.

Czecz János, a vezérkari főnök így összegezte a fenti nehéz helyzetet: „Bem nemcsak a győzelmet tudta kihasználni, hanem a vereségeket is ki tudta egyenlíteni, egyszóval hogy Bem hadvezér volt a szó legszorosabb értelmében.”

„Ha a híd elveszett, Erdély is elveszett!” – fogalmazta meg Bem tömör figyelmeztetését. És sikerült. Megtartották a hidat, sőt, ellentámadásba mentek át. Amikor azonban a kétnapos medgyesi csatában (március 2-3.) újabb vereséget szenvedtek és vissza kellett

vonulni Segesvárra, már csak a hadvezéri képességek, a gyors helyzetfelismerő képesség, a hadicsel segíthettek.

Puchner Segesvárnál be akarta keríteni a magyar hadsereget, ezért csapatai nagy részével elhagyta főhadiszállását, Nagyszebent és csapatait oszlopokra bontva egy kerülőútra irányította (meg akarván lepni Bemmet). De a lengyel okozott meglepetést! Egy ponton áttört és a császáriakat faképnél hagyva, éjjel-nappal menetelve elfoglalta Nagyszebent. Ilyenekre volt képes! Tényleg nem ismert lehetetlent. A hadjáratot ezzel a remek „sakkhúzással” a sok vereség ellenére megnyerte. Mindez március 9-én történt, 21-re egész Erdélyt megtisztította az ellenségtől.

Remélem, hogy diákjaink a felkészülés során sokat tanultak az erdélyi hadseregtől, törzskarától és vezérétől: elvhűséget, bátorságot, kitartást, zsenialitást.

Végül még egy történet Bem tábornok bátorságáról, nyugalmáról és nagylelkűségéről. Azt vallotta, hogy aki másokat halálba küld, annak magát sem szabad kímélnie. A gálfalvai győzelem utáni üldözés során törzskari tisztjeit megelőzve vezette a jobbszárnyat. Egy szurdokszerű útkanyarulatból egy bátor osztrák könnyűlovas csapat bukkant elő. Hepperger főhadnagy kardjával a fővezér hátára sújtott, de a köpenye és kabátja felfogta az ütést. A második vágást már Mikes Kelemen ezredes hártotta. Kiss Sándor őrnagy és Teleki Sándor pedig ártalmatlanná tették az osztrák hadnagyot. Ellenfelét – aki majdnem megölte – a nagylelkű Bem a marosvásárhelyi kórházba szállíttatta.

Az eseményt záró somoskői emlékműsort minden diák érdeklődve, fegyelmetten hallgatta végig. Ebben is különbséget látok az előzőekhez képest. Talán volt ennek is valami titka?

Titok? A titok talán a dalokkal és tánccal együtt élő szövegekben rejlik. A szép, tiszta énekes – a túra alatt tapasztaltuk – és a tánc mindennél nagyobb figyelemfelkeltő és –koncentráló erő. Napjainkban az ilyenfajta énekből és táncból sokan kimaradnak. Nem része már az életünknek. Talán ezért figyelnek annyira oda rá.

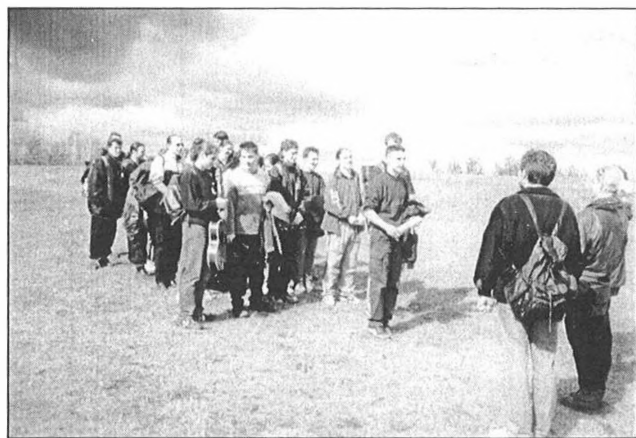
Azért az elhangzott verbális szövegek is figyelmet érdemelnek. Ünnepeinket talán azzal koptatjuk el leginkább, hogy mindig ugyanazokat a költeményeket ismétljük. A költők közül csak a legnagyobbak, leginkább Petőfi vagy Arany János verseit vesszük elő. Pedig van más is. Rendkívül gazdag irodalomból válogathatunk. Én tudatosan kevésbé ismert szövegeket válogattam: Czuczor Gergely, Gyulai Pál, Vajda János, Tóth Kálmán és egy ismeretlen szerző verseit. Merem hinni, hogy talán ez is hozzájárulhatott a kitüntetett figyelemhez.

A műsor minden egyes résztvevője megérdemli, hogy külön kiemeljem és az évkönyv számára megörökítsem a teljesítményét. Tóth Nóra (10.a) és Deák Julianna (11.b) gyönyörűen énekeltek a népdalokat. Mindketten az évenkénti népdaléneklési versenyek „dobogós” helyezettjei. A verbunkot a Nógrád Táncegyüttes tagjai: Fodor Gábor (12.a), Sirkó Gábor (12.a), Szabó Miklós (10.c) és Sziva László (12.a) táncolták dinamikus és nagy átéléssel. Az említett szövegeket Csank László (8.d), Deák István (12.a), Gacsályi Péter (10.c) Szabó Miklós (10.c), Szabó Sebestyén (10.c) és Szederjesi Attila (10.c) avatott előadásában hallhattuk.

Nehogy elfeledkezzünk a verseny végeredményéről!

Bizony! A székelyföldi hadjárat győztese a 12.a osztály lett Konti Csilla tanárnő; a második helyezett a 8.d osztály Árpád Sándor tanár úr és a harmadik helyezett a 12.b osztály Gedőcziné Berger Mária tanárnő vezetésével.

Külön kiemelem a 12.a, a 8.d és a 10.b osztály (Tóth Géza tanár úr vezetésével) lelkes, alakilag is fegyelmett és nagy átéléssel végrehajtott „harcászati tevékenységét”. Ők valódi honvédszázalóalként masíroztak állomásról állomásra. A 12.a osztályosok a zenei kíséretben is remekeltek.

A győztes csapat a „piski csatában” (12.a)

Tanár úr! El lehet árulni, mi a jövő évi terv? Melyik hadjáratot fogják megidézni?

Természetesen. Nem titok. A 2001-2002-es tanév hadijátékának tárgya a dicsőséges tavaszi hadjárat. Reméljük, újra kedvez majd az időjárás. Tanulunk a jó szándékú bírálatokból is. A kérdések helyenként túl részletezőek, nehezek voltak. Változtatunk majd ezen is.

„56-os arcok és sorsok”
a Derkovits Gyula Iskolagalériában
– 2000 decemberében –

Gressainé Lóránt Lujza
rajztanár

A 2000-2001-es tanév harmadik kiállítása rendhagyó volt számunkra. Rend szerint a kiállító művészek kiválasztása, meghívása a galériaavezető feladata. Most, ebben az esetben a város vezetése kiállító helyet keresett az alkalomhoz illő képeknek, így a felkérést teljesítettük. Az 1956. december 8-i „Salgótarjáni Sortűz” emlékére rendezett

gyásznapi rendezvényeihez csatlakozva szerveztük meg Csete Örs fotóművész „56-os arcok és sorsok” című kiállítását. A művész úr kifejezte abbéli aggodalmát, hogy művei igényes helyre kerülnek-e.

Természetesen aggályait sikerült eloszlatnunk, hiszen a Derkovits Gyula Iskolagaléria adottságaiban, tárgyi és személyi feltételeiben vetekszik nem egy neves kiállító helyiséggel. Erről maga a művész is meggyőződött a megnyitón és maximális elégedettséggel távozott mind a hely és mind a precíz tálalás tekintetében.

Szokatlanul induló kiállításunk végül is a szokásos mederbe terelődött: a képek nagy műgonddal kerültek fel a posztamenszre; negyvenegy fekete-fehér fotóportré. Mindegyik kép mellé egy kis táblát helyeztünk el. A táblákon rövid történetet olvashatott a látogató arról, hogy a fényképen látható ember (ARC) mely módon került kapcsolatba az 56-os forradalommal (SORS). Ezek a középkorú vagy idős emberek a forradalom idején még gyermekek, ifjak voltak, és nem egyszer az is megesett, hogy csak sodródtak az akkori eseményekkel.

A megnyitó utáni fogadáson sokat beszélgettünk Csete Örssel, és tőle tudhattuk meg, milyen szokatlan módon kezdett el foglalkozni a portré-fényképezéssel: „Egy októberi délután, 1992-ben, a forradalom egykori

helyszínén, a budapesti Corvin közben álldógtam. Körülöttem nagyrészt nálam idősebb emberek, a mozi lépcsőin rögtönzött színpad. A szeles idő ellenére folyamatosan érkeztek újabbak a Körút felől s a tömeg egyre növekedett. A mikrofonba egy asszony az életéről beszélt, hajdani reményeiről, jelen csalódottságáról. Az összegyűlt sokaság minduntalan félbeszakította – kiabáltak, tapsoltak, tovább hallgatták. Mintha szónok és közönsége valami különös párbeszédet folytatott volna egymással. – Ők lennének az egykori forradalmárok? – villant át rajtam. És azóta vagyok kíváncsi rájuk, a XX. századvég öregedő, hétköznapi forradalmáira.”

Ezen a kiállításon az átlagemberek, a hétköznapi hősök sorakoztak, akik – bár gyakran véletlenül lettek alakító részesei az eseményeknek – ott ragadtak mindörökké a történelemben. Szemükbe tekinthetünk, behallgathatunk történetükbe, amely szerencsétlen és bizakodó, hétköznapi és rendkívüli, valóságos és vágyott egyszerre.

Kolléganómmal, Berencsikné Gedeon Hajnalkával miközben szögeztük fel a fotókat és „damilan lógattuk” be a kis táblákat, sokat találgattunk, hogy miről meséltek, mesélnek még ezek az arcok, vajon most milyen a sorsuk, és milyen lett volna, hogyan alakult volna, ha akkor és ott, nem pont úgy és nem pont ők vannak. Ezek a fotók azért is különlegesek, mert Csete Örs felkutatta (és kutatja) a névtelen résztvevőket, hősöket, és miközben beszélteti, mesélteti őket, kattoztatja fotóapparátját, így az arcokra tényleg kiülnek a pillanatnyi gondolatok a múltból, újra átélnek az eseményeket, leperegnek szemük előtt az akkori történések, önkéntelenül is árulkodnak a tudatalattiról. A gesztusok, mimikák hiteles gondolatébresztő közvetítőkké válnak. Ugyan az 56-os forradalomról nekünk is már csak szüleink meséltek, és diákjaink még távolabb állnak korban és gondolatban, de azt hiszem ez a portréorozat mindannyiunknak egyformán mesélt, egyformán hatott „kicsikre és nagyokra”.

A kiállításmegnyitón Bitskei Tibor színművész is fellépett.

Végezetül Csete Örs Vendégkönyvünkbe írt szavaival búcsúzik:

Összinté örömmel adtam „kölcson” néhány
hetre 56-os fotóim a Bolyai János Gimnázium
ifjúságának, kedves tanáraiknak, a kiállítás
látogatóinak.

Csete Örs
2020/12/05.

A 160 éves Tudományos Ismeretterjesztő Társulat (TIT)
26. Salgótarjáni Nemzetközi Ifjúsági Nyári Egyeteme
2001

A MAGYARORSZÁGI KISEBBSÉGEK EURÓPÁBAN REMÉNYKEDNEK

Szászné
Molnár Zsuzsanna
némettanár

A Bolyai Gimnázium tanárainak és diákjainak aktív közreműködésével és részvételével került sor 2001 júliusában a 26. nyári egyetem megrendezésére, melynek témája az európai kisebbségi kérdés, a magyarországi különféle nemzetiségi, illetve a határon túli magyar kisebbségek problémája (a státusztörvény), valamint a romák magyarországi helyzete volt.

Az ország autodidakta romafestőinek kiállított képei és a zárónapi romantikus cigányzenei program méltó művészeti-érzelmi keretet adtak a rendezvény gondolati tartalmának.

Az előadások taglalták a kérdés politikai megközelítését, megoldási javaslatát. Főleg a státusztörvényt ismertették részletesen a meghívott politikus előadók. A határon túl élő magyarok problémái is világosan megjelentek, főleg Maya Biacsi, vajdasági szociológus előadásában.

A romák gondjairól a Roma Parlament elnökétől hallhattak a résztvevők megrázó helyzetelemzést. Mindenki előtt nyilvánvalóvá vált, hogy a romák problémájának megbeszélésére sokkal több időt kell szánni ugyanúgy, mint a városban a romákért dolgozók munkájának és napi harcainak megismertetésére, akik mint pl. Hranek Ferenc, a salgótarjáni Roma Önkormányzat vezetője, naponta szívósan küzdenek a megoldásokért.

A német résztvevő, Christiane Pape előadásában az észak-rajna-vesztfáliai szövetségi állam multikulturális társadalmának a bevándorlók integrációjával és az interkulturális tanulással kapcsolatos tapasztalatait adta át az érdeklődő magyar hallgatóságnak.

Számtalan előadásban megfogalmazódott az a remény, hogy a megoldás kulcsa Magyarország európai uniós tagsága lehet. Lényeges azonban, hogy ez a megoldás nem következik be automatikusan Magyarország Európai Unióba történő felvételével, sokkal inkább minden egyes ember gondolkodásának átállításával valósulhat meg, ami közismerten a legnehezebb. Álljon itt emlékeztetőül a nemrég Károly-díjjal kitüntetett Konrád György gondolata erről: *“Ellenségünk nem a másik ember, hanem saját értelmünk korlátoltsága. Ez az, ami akadályoz, nem a másság.”*

Reméljük, hogy a fiatal résztvevők, akik között egyre több számmal vannak jelen a Bolyai Gimnázium diákjai (többek között Salamon Katalin, az egyetemi újság szerkesztője) multiplikátorokként továbbadják az előadások és az igényesen levezetett szemináriumok humánus értékeit, gondolatait.

A nyári egyetem után személyes találkozásokra is sor került a SITI-n keresztül a salgótarjáni cigány fiatalokkal Hranek Judit segítségével, aki egy közös és egy családi ebéden is vendégül látta Christiane Pape-t. A német vendég látogatást tett a helyi Roma Önkormányzatnál, megismerkedett és elbeszélgetett a művészetről és a világ dolgairól Botos Zoltánnal, zagyvapálfalvai roma festőművésszel, megcsodálta festményeit, melyek közül kettőt a festő jó szívvel neki is ajándékozott.

Gimnazistáinknak a 25. nyári egyetem pályázatára készített műalkotásai jelenleg a dortmundi Gertrud-Bäumer-Realschule falait díszítik, Botos Zoltán salgótarjáni festő képei pedig a reáliskola tanárnője szobájának falát.

Dortmundban minden évben egy kicsivel több lesz jelen Salgótarjából, Magyarországból. Csak azt kívánhatjuk, hogy így legyen ezután is.

(Christiane Pape a “Der neue Pester Lloyd” 38. számában (2001. 9.19-9.25.) megjelent tudósítása nyomán és annak kiegészítéseként.)

„A repülést hagyd a madarakra!”

Juhász Zsuzsanna
ifjúságvédelmi felelős

A Magyar Köztársaság Kormánya 2000 februárjában megtárgyalta a kábítószer-probléma visszaszorítása érdekében készített Nemzeti Stratégiai Programot, melyet a szakértők és az érintett tárcák bevonásával az Ifjúsági és Sportminisztérium dolgozott ki. A dokumentumot a Magyar Országgyűlés 2000 decemberében nagy egyetértéssel elfogadta.

Iskolánk is bekapcsolódott az ISM által kiírt pályázatba, mely a középiskolás fiatalok körében a kábítószer-fogyasztás megelőzését célozta meg.

Ennek keretében először is állapotfelmérést végeztünk: a résztvevő diákoknak egy tesztet kellett kitölteniük (természetesen névtelenül).

Ezután elindult a tartalmi munka, melyben az Egészségügyi- Szociális Központ munkatársai voltak segítségünkre. Minden osztályban 4-4 órát fordítottak arra, hogy a fiatalok ismereteit bővítsék, készségeit fejlesszék. A bevezető foglalkozáson a 3 SZ (szer, személy, szociális környezet) hatásait taglalták.

A további órákon főleg tréninggyakorlatok, drámajáték segítségével, a pozitív megoldási módok felhasználásával kerestek lehetőséget az önismeret, a tolerancia, a segítségnyújtás, valamint kommunikációs képességük fejlesztésére.

Miután a képzés lezárult, újabb tesztet írtak a résztvevők. Ez a kiinduló állapottal való összehasonlítás révén a program hatékonyságát méri.

Az Egészségügyi- Szociális Központ munkatársai Telek Ervin vezetésével iskolánk tanárainak is tartottak továbbképzést e témában. Ismertették a Nemzeti Drogstratégia alapelveit, a megyei vizsgálatok adatait középiskolákra lebontva. Bemutatták a különböző szer típusait, hatásmechanizmusukat. Felvázolták a drogkarrier állomásait, és segítséget nyújtottak az iskolai drogstratégia elkészítéséhez.

Időközben az Ifjúsági és Sportminisztérium az általános iskolák 6., 7., 8. évfolyamán tanuló diákokra is kiterjesztette a programot. Ebben a mi hatosztályos gimnáziumunk is érintett. Hamarosan megkezdődik az érdemi munka.

Tisztában vagyunk azzal, hogy „egy képzés nem csinál nyarat”, és még sok-sok lépést kell megtennünk. Kérünk, hogy Te, aki most olvasod ezeket a sorokat, tedd meg az első lépést: olvasd el újból a címet...

Hospitálás iskolánkban

Viszoczky Gabriella
angoltanár

Minden tanév második félévének elején 2-3- tanárjelölt végzős diák kezd hospitálni, „kistanárként” tanítani iskolánkban. Lelkesedéssel, hittel teszik meg az első bizonytalan, félős lépéseket, de rövid idő alatt magabiztossá, határozottá válnak. A tanítási gyakorlat végén pedig sikerélményekkel gazdagodva, bizakodva néznek jövőjük elé.

Ezek a hetek tanulóink számára is egyfajta változottságot jelentenek a szürke hétköznapokban. Szemmel láthatóan más a magatartásuk, hiszen felelősnek érzik magukat azért, ami az órákon történik, tudják, hogy aktív részvételük segítheti vagy éppen ronthatja az órai munka minőségét, hatékonyságát, nem is szólva a hangulatról.

Íme néhány vélemény Nyíri Gabriella és Ádám Anikó angol nyelvi tanítási gyakorlatáról:

„Nagyon kedves volt, jó volt vele tanulni. Élvezetesen tanított, mindig elmagyarázta, ha valamit nem értettünk.”
(Horváth Eszter 8.c)

„Nagyon ötletesen, jól felkészülten, rendkívül közvetlenül adta le az órákon az anyagot.”
(Zéti Gábor 8.c)

„Nagyon tetszett az, hogy nem adott sok házi feladatot, és nem is volt nagy baj, ha elfelejtettük megcsinálni. Több játékos feladatot volt, így könnyebben megértettük és megjegyeztük az anyagot, és élvezetesebb is volt az óra.”

(Keszi-Petik Anna 8.c)

„Nem volt meg a tanár-diák távolság, talán mert a kora miatt közelebb állt hozzánk. Az órákon a légkör oldottabb volt.”
(Pásztor Judit 8.c)

„A gyakorló tanárral jól kijöttünk. Az elején egy picit szokatlan volt, de nagyon látszott, hogy bizonyítani akar.”
(Csonka Tamás 10.d)

„Részletesen megbeszéltünk mindent. Sokat foglalkozott a tanárnő azzal, hogy mit csinálunk az órán, mindig felkészülten jött be, hozott kiegészítő feladatokat.”
(Németh Márta 10.d)

„A gyakorló tanár megpróbálta érdekesebbé tenni az órákat, például mindig hozott valamilyen játékos feladatot. Az órák lazábbak voltak, mert nem igazán úgy tekintettünk rá, mint egy tanárra, sokkal inkább mint egy 'barátnőre'.”
(Balga Anita 10.d)

„...tudunk együtt haladni, jól átvettük az anyagot, figyelmes volt a gyakorló tanár. Szerintem ezeken az órákon értékes tapasztalatokat szerezhetett a tanításról.”
(Romhányi Péter 10.d)

A másik oldalon pedig ott állnak a „kistanárok”, akik még nem szakadtak el teljesen az iskolapadtól, de már nem is tartoznak oda. Hogyan látják ők ezeket az órákat, heteket?

Nyíri Gabriella, angol nyelv

„Az első órán volt a legnehezebb dolgom, mert még nem tudtam, hogy mire számíthatok. Bizonyítani akartam a tanulók és persze egykori tanáraink előtt. A kezdeti izgatottságon túl semmi nem zavart az órákon. A gyerekek kedvesek voltak, elfogadtak, és úgy éreztem, hogy szívesen dolgoznak velem. Minden csoportom segítette a munkámat. A tanulókkal szinte percek alatt sikerült összehangolódnom, jó érzés volt velük lenni. Végig azt éreztem, hogy mindenki megpróbál valamivel hozzájárulni az órához.

Az órákra próbáltam alaposan felkészülni, egy-egy tanítási órára kb. egy órás felkészülést vettem igénybe.

Sok kellemes élménnyel gazdagodtam az iskolában eltöltött hetek alatt. Tanárként az ember elmélyítheti a tudását és kipróbálhatja, hogyan tudja azt átadni.

Először furcsa volt, hogy tanárnőnek szólítottak a gyerekek, hiszen úgy éreztem, hogy én is csak egy gyerek közülük. Eszembe juttatták „bolyais” emlékeimet, egykori osztálytársaimat és az együtt töltött időt.”

Fajcsák Boglárka, francia nyelv

„Kezdetben természetesen nagyon izgultam. Az első órákon minden csoport szeret „vizsgáztatni”; végigmérnek, figyelik minden mozdulatomat. Kezdeti nehézséget okozott, hogy szinte alig ismertem a csoportokat.

A volt tanárom jelenléte egyáltalán nem volt zavaró, sőt inkább biztató.

Az órákra való felkészülés elég sokáig tartott. Négy osztályt tanítottam, ami négy különböző szintet és csoportot, valamint témát jelentett. Szerettem volna színvonalas órákat tartani: képekkel és egyéb segédanyagokkal illusztrálni a tananyagot. A napi 3-4 órára való felkészülés átlagosan kb. 2 órát vett igénybe. Otthon az egész órát megterveztem: mikor melyik feladatot csináljuk, mire kell figyelni, mire kell felhívni a figyelmet, és mindez mennyi időt fog igénybe venni.

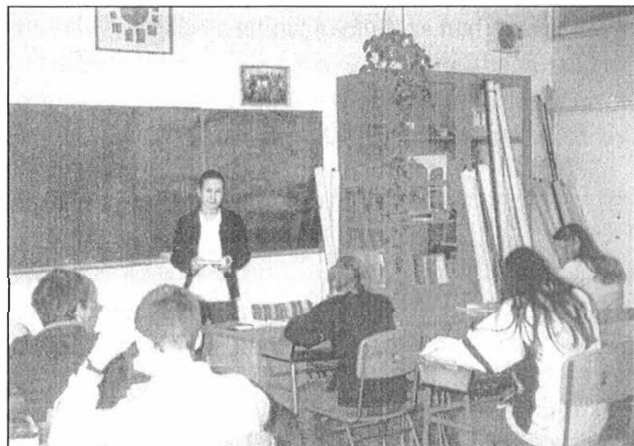
Az órákon nem éreztem semmi zavaró tényezőt, kivéve talán, amikor a diákok nem hajlandók beszélni: nehéz motiválni egy olyan csoportot, amelyik nem nagyon beszédes. Ilyenkor többet dolgozik a tanár: több erőfeszítést követel a részéről, hiszen mindenképpen igyekszik jó, „kerek” órát tartani.

A munkámat főleg a kisebbek igyekeztek segíteni, hiszen ők még nagyon lelkesek, motiváltak. A nagyobbakkal nehezebb megtalálni a megfelelő hangnemet.

Tanárnak lenni – szerintem – nagyon jó dolog. Jó érzés, hogy én irányíthatok egy egész csoportot, a diákok pedig elfogadják ezt, tisztelnek.”

Kotroczó Dóra, francia nyelv

„Egyszer az életben valamit, valakinek tanítanom kell. Nagyon régóta éreztem ezt, csak még a mit és ki-

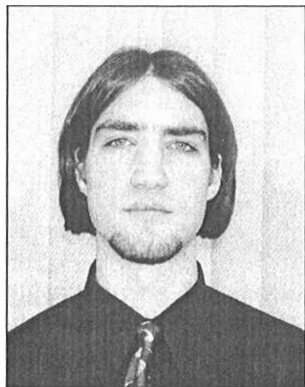
nek kérdésre nem találtam választ. Az életem aztán úgy hozta, hogy francia nyelvet általános és középiskolásoknak. Már csak a módszer hiányzott, erre viszont nem volt egyértelmű útmutatás.

Popper Péter mesélte egyik előadásán, hogy a nyolcvanas években ellátogatott egy svéd szakértő Magyarországra, hogy konzultáljon itteni kollégáival a tanítás helyzetéről és a különböző módszerekről. Az utazás kudarccal zárult, mivel a szakember esélytelennek látta a felek közötti kommunikációt, mert – ahogy mondta – nincs miről beszélni, amikor a magyar pedagógus ráordít a gyerekekre, ha az nevetgél az órán, míg egy svéd tanárt boldoggá tesz, ha látja, hogy a diáknak jó kedve van. Van ennek a látogatásnak egy mára már aktualitását veszített története is. A vendég tiszteletére ünnepséget rendeztek, úttörők sorfala fogadta őt, ahogy az szokás volt, ám ő amint belépett az épületbe, visszafordult, és az első géppel haza akart repülni. Az ok nagyon egyszerű volt: milyen előadást tarthat ő a gyerekekről, a nevelésről ott, ahol magukat a gyerekeket dekorációnak használják?

Ez volt a helyzet évtizedekkel ezelőtt. Ma már nem kell sorba állítani a gyerekeket zászlóval a kezükben, hogy díszítő elemei legyenek egy ünnepélyes összejövetelnek. Partner lehet a diák, és el kell fogadnunk, hogy mi vagyunk őértük és nem fordítva. Én például magam elé képzelek egy olyan franciaórát, amelyben valódi kommunikáció van, amelyben francia filmek vannak, francia irodalom és francia zene van. Ez a tanulás persze sokkal több áldozatot követel mind a tanár, mind pedig a gyerekek részéről. Nem állhatunk fel negyvenöt perc után, hogy a munkát befejeztük, nem, azt folytatni kell a negyvenhatodik, sőt az ezernegyvenhatodik percben is.

Így szeretnék tanítani, ha egyszer arra vállalkozom, hogy a pedagógusi pályát választom a főiskola elvégzése után, és a hónom alá veszem az osztálynaplót. Az igazság azonban az, hogy a tanítani valamit, valakinek vágyam már teljesült.”

Találkozás magunkkal

Szabó Miklós 10.c

Olvasótábor. Ha valaki meghallja ezt a szót, máris az jut az eszébe, hogy már megint olvasni kell. (Ráadásul nyári szünidőben.) Az a tábor, amelyet a salgótarjáni Balassi Bálint Megyei Könyvtár – mint minden nyáron – idén is megrendezett, azonban másról szólt. Nagyon rövi-

den a tábor lényege az, hogy a történelmi Magyarország minden – sajnos már nem az anyaországhoz tartozó – részéről gimnazista vagy már valamilyen felsőoktatási intézményben tanuló diákoknak találkozási lehetőséget teremtsen. A táborok minden évben a Nagy Magyarország különböző részein kapnak helyet. Az idén a mai Jugoszlávia területén lévő Tóthfaluban tölthetünk el csodálatos 12 napot. Én már négy évvel ezelőtt is voltam táborlakó, akkor az erdélyi Illyefalván jöhettek össze a magyar fiatalok. Emiatt idén sok ismerős arccal találkoztam.

A táborokat Gyetvainé Szorcsik Angéla szervezi. Idén a szakmai táborvezető Skoda Róbert volt. A vezetőik segédei az úgynevezett kiscsoportvezetők (megemlítem néhányukat: Jakab Gabriella, György Csaba, Oravecz Péter, Deák István, Praznovszky Dániel, Kerekes Éva, Drevenka Edit, Rabecz István. Ők régi táborozók, már sokszor vettek részt ezekben a táborokban. Most főiskolán, egyetemen tanulnak).

Hogyan is zajlott le az idei rendezvénysorozat? Angélatól tudtam meg, hogy mikor lesz pontosan a tábor, elmesélt minden tudnivalót.

Július 26-án kb. 9 órakor indultunk el a Megyei Könyvtár elől. Itt már együtt volt a kárpátaljai és a felvidéki csoport. Első állomásunk Budapest volt, ahol ellátogattunk a Petőfi Irodalmi Múzeumba, és megnéztük a Hősök terét. Estére értünk Szegedre, ahol bemutatták nekünk a város nevezetességeit. Itt töltött a csapat egy éjszakát. Természetesen nem aludtunk, hanem ismerkedtünk, beszélgettünk, és barátságok kezdtek kialakulni.

Másnap megérkeztünk a jugoszláv határhoz, itt buszt váltottunk, átpakoltuk csomagjainkat, csatlakoztunk a vajdasági és szórvány-magyarországi társainkhoz. Az előző éjszakai virrasztás után kénytelenek voltunk a buszon aludni. Délután értünk Tóthfaluba. Itt még mindenki egy kicsit „furcsán” nézett a másokra, és ilyesfajta gondolatok kavargtak elcsigázott elménkben: Hogy menjek oda hozzá? Hogy szólítsam meg? Mit gondolhat rólam? Ezek az érzések aztán néhány óra múlva a semmibe veszttek, ugyanis egyszerre mindenki annyira feloldódott, hogy nem jelentett gondot senkinek sem a barátkozás, ismerkedés. A tábor első napjaiban sokat utaztunk a környéken. Voltunk Szabadkán, Zentán, Újvidéken, meglátogattuk a bácskai vidéket. Az első este megalakítottuk a kiscsoportokat. Véletlenszerűen került össze egy kiscsoport. A csoportok vezetői – stílusosan – a kiscsoportvezetők voltak, csoportonként két fő. Az így alakult társaságok szinte minden nap együtt

töltötték legalább 2-3 órát. Így jobban megismertük egymást, bizalomjátékokat játszottunk, és készültünk a zárónapi színdarabra.

Általában 7 és fél 8 között ébredtünk. Utána fél óránk volt a reggelire, ami után (ha olyan nap volt) buszra pattantunk és elindultunk. Általában az ilyen „kis” kirándulásainkról későn érkeztünk haza.

Ha nem utaztunk, hanem a letelepült életformát követtük, a napjaink a következő séma alapján alakultak: ébredés, reggeli, kiscsoportos foglalkozás, nagycsoportos összejövétel (ilyenkor beszélgettünk – főként a tábor céljairól, és különös figyelmet szenteltünk az „áldozat” fogalmának, ugyanis a tábor e körül forgott. Olyan téma volt ez, amelyet nem lehetett játékos úton megtanulni, elmagyarázni, mint például a nyelvtanulást. Ezt át kellett érezni. Filmet néztünk, amelynek mondanivalóját később megvitattuk. Szellemileg gazdagabban szaladtunk ebédelni, mivel ezután ennek jött el az ideje. Ebéd után kaptunk 3-4 óra szabadidőt. Ezt bármivel el lehetett tölteni: feltérképeztük a falut, meglátogattuk az úszómedencét, de lehetett focizni, zenét hallgatni, beszélgetni, vagy nemes egyszerűséggel akár aludni is. Kellott is az erő délutánra, mert a második nagycsoportos foglalkozás után táborüzet gyűjtöttünk, táncházat rendeztünk, és előadásokat hallgattunk a nyelvről, a helyi magyar történelemről, a helyi költők, írók műveiről, gondolkodásmódjukról és megzenésített verseket vajdasági előadóktól.

A takarodó kb. 11-12 óra körül lett volna, ha nem kezdtünk volna bele hajnalig, reggelig tartó beszélgetésekbe.

Elérkezett az utolsó előtti nap estéje. A táborvezetők meghagyták, hogy 10-kor fekjünk le. Sejtettük, mi a tervük, és igazunk lett: az éjjel (kb. 3 órakor) mindenkit felkeltettek ötös, hatos csoportokban, hozzávetőlegesen negyedóra eltéréssel. Az volt a dolgunk, hogy a falu melletti réten a koromsötétben feladatokat oldjunk meg. Eleinte senkinek nem tetszett az ötlet, hiszen ki az, akinek kedve van hajnali 3-kor a sötétben szalad-

gálni? A végére, mikor mindenki megérkezett az utolsó állomásra, a hangulat szokatlanul kellemes volt. Táborüzet gyűjtöttünk, és megvártuk a napfelkeltét. Csodálatos volt, amikor a tiszta ég alján megjelent az –álmos napkorong. Ezután az egész délelőtt a miénk volt, de érdekes módon senki nem ment el aludni, mindenkit felfrissített ez a kora hajnali ébresztő.

Elérkezett a záró műsor napja, amelyet a tábor lezárásának gondoltunk. Meg akartuk mutatni, hogy kik vagyunk, miért jöttünk ide, mit csináltunk itt. Az előadás a helyi kultúrotthonban volt, az ottani közönség előtt adtuk elő műsorunkat, helyi kellékekkel. Azzal dolgoztunk, ami a kezünk ügyébe került. A téma az áldozat volt. Ehhez alapul a Kőműves Kelemen című balladát választottuk. A lényeg önmagunk megismerése volt: meddig tudunk elmenni, hol a határ, mi az a legnagyobb áldozat, amelyet vállalni tudunk az áhitott cél elérése érdekében. Az előadás nagyon jól sikerült, nem részletezem a színdarabot. (Ha valaki meg szeretné nézni, van rá lehetőség, mert videokazettára rögzítettük.)

Az utolsó napot „bulizással” és táborzárással folytattuk. A táborvezetők értékelték az elmúlt együtt töltött 12 napot. Mindenki egy emléklapot és egy tóthfalusi címert ábrázoló pólót kapott. Megpróbáltuk kihasználni a még megmaradt időt, és reggelig beszélgettünk.

Reggel bepakoltunk a buszba, hiszen indulnunk kellett haza. Indulás előtt tartottunk egy kiscsoportos foglalkozást. Itt megvitattuk a tábor programját és elköszöntünk. Hazafelé az első állomásunk Zenta volt, ahol leszálltak a vajdasági és szórvány-magyarországi társaink. Búcsúzkodtunk, kezdtünk fogyatkozni.

Ezután Szolnokon elváltunk a kárpátaljai csoporttól. Hazafelé már szinte üres volt a busz, de mi tele voltunk gyönyörű élményekkel.

Délután érkeztünk haza Salgótarjánba. Fáradtak voltunk, de megérte ez a majdnem két hét együttlét. Megígértük egymásnak, hogy jövőre ugyanitt, ugyanekkor ismét találkozunk.

Újragondolt dokumentumok

Székyné Sztrémi Melinda
igazgató

A 2000-2001. tanév az iskolai dokumentumok újragondolásának, módosításának éve volt a magyar oktatásügy történetében.

1998-ra készültek el a rendszerváltást követő törvényi módosítások követelményeként az iskolák belső életét közvetlenül szabályozó dokumentumok. A jogszabályok is hosszabb előkészítő szakaszt határoztak meg, hiszen a pedagógus-

társadalomnak Magyarországon nem volt gyakorlata a nevelő-oktató munkát közvetlenül szabályozó dokumentumok összeállításban, megírásában.

A felhasználható segédanyagok is meglehetősen szegényesnek bizonyultak, így az iskolák tapasztalataikat, napi gyakorlatukat, mindennapi életüket mintául véve, igen hiányos tanterv- és dokumentumkészítői módszertani kultúrával felvértezve fogtak hozzá a helyi szabályozók és tantervek megírásához. Igazi előnye ennek a folyamatnak az volt, hogy a pedagógusok megtanultak egy új szakmát, a tanterv-írás és pedagógiai programkészítés „tudományát”.

A 90-es években szerzett tapasztalatokkal felvértezve már nem jelentett akkora problémát 2000-ben a fenti dokumentumok módosítása. A közoktatásról szóló törvény 1999-es módosítása, a kerettantervek bevezetéséről szóló kormányrendelet megalkotása, a nevelési-oktatási intézmények működéséről szóló kormányrendelet módosítása, Salgótarján városának közoktatás-fejlesztési terve meghatározta azt az irányvonalat, melynek mentén belső dokumentumainkon elvégeztük a megfelelő módosításokat, igazodva természetesen az intézményben bekövetkezett változásokhoz is. A munkában nagy segítséget jelentett az, hogy iskolánk kapcsolódott a Comenius 2000 minőségfejlesztési programhoz. A projekt keretében feltárt kérdések, problémák, a realizált erősségek, gyengeségek, javítandó, erősítendő területek nagyban hozzájárultak célkitűzéseink, fejlesztési irányvonalaink biztos körvonalazásához és meghatározásához.

Első lépcsőben a Pedagógiai program Nevelési programjának módosítása történt meg. A nevelőtestület kis csoportokban team-munkában végezte az egyes fejezetek módosítását. A módszer természetesen itt is követ-

te a minőségfejlesztési partnerközpontúság elvét: amennyiben a Diákönkormányzat és a Szülői Munkaközösség véleményét figyelembe véve készültek az egyes részek.

A korábban elfogadott Pedagógiai programban már meglévő fejezeteket a napi gyakorlathoz, a megváltozott iskolai élethez igazítottuk. A legnagyobb munkát az új fejezetek megalkotása jelentette, azon új fejezeteké, melyet a jogszabályi módosítások tettek kötelezővé. Közülük is kiemelkedik a Taneszközjegyzék elkészítése, hiszen ilyen összefoglaló korábban nem volt az iskolák birtokában. A szakmai munkaközösségek által összeállított tervezetet az iskolavezetés foglalta rendszerbe igazodva a Közoktatási törvény kötelező és funkcionális taneszközjegyzékében foglaltakhoz, illetve a város Közoktatás-fejlesztési tervében elfogadott és három évre ütemezett taneszközjegyzékéhez.

Ugyancsak új fejezetként jelent meg a minőségfejlesztésben végzett munka összefoglalása és az ezzel összefüggő stratégiai célok meghatározása, valamint az iskola célrendszerét jól áttekinthető és használható táblázatba foglalása.

Nagyobb teret kapott a személyiség- és közösségfejlesztési tevékenységgel kapcsolatos program, figyelembe véve azokat a változásokat, amelyek az elmúlt években tendenciaként megfigyelhetők voltak.

Az egységes szerkezetbe foglalt Pedagógiai programról a Szülői Munkaközösség Választmánya 2001. március 5-én tartott megbeszélésén fogalmazta meg véleményét és elfogadásra javasolta, a Diákönkormányzat pedig 2001. április 4-én tartott ülésén véleményezte programunkat.

A nevelőtestület tagjai is megismerték a teljes anyagot, több munkaértekezleten megvitattuk, majd a 2001. április 10-én tartott nevelési értekezletünkön fogadtuk el a végleges változatot.

A város Oktatási- Kulturális és Sport Bizottsága 13/2001. (VI.19.) OKSB. sz. határozatával a szakértői vélemény alapján 2001. június 19-én hagyta jóvá iskolánk Pedagógiai programját. A program szakértője Szabó Péter volt, aki az egrí Wigner Jenő Műszaki és Informatikai Középiskola igazgatója, oktatásügyi szakértő.

A nevelési program készítésével egy időben a munkaközösségek dolgoztak az időközben megjelent (28/2000.(IX.24.) Om. r. a kerettantervekről) kerettantervek helyi tantervvé igazításán, a tanterv 80%-át kitevő központi kerettantervi anyaghoz 20%-nyi lehetőség volt a helyi igények és specialitások figyelembe vételére. A hagyományos négyosztályos képzésre, valamint az újként 2002-ben induló angol-magyar két tanítási nyelvű

képzésre készítettük el helyi tanterveinket. A hatosztályos képzés programjának akkreditálására 2003-ban kerül sor.

Az óraszámok „alkuja” után fogtak hozzá a szakmai munkaközösségek az egyes tantárgyak helyi tantervének megalkotásához. Új elemként, úgynevezett modulként jelent meg a tánc és dráma, a társadalomismert és a mozgókép és médiaismeret az irodalom, a történelem és a rajz tantárgyak ismeretanyagát szélesítendő.

A teljes tantervi anyag elfogadása is a 2001. április 10-én tartott nevelési értekezleten történt meg a szakmai program elfogadásával együtt. A 13. évfolyam (idegenvezető és hostess OKJ szám: 54 7872 02, illetve idegenforgalmi ügyintéző OKJ szám: 51 7872 01) szakmai programját a központi tantervek alapján alakítottuk ki. Ez alkotja a Pedagógiai program 3. részét.

Az új helyi tantervek alapján a 2001-2002-ben induló 9. évfolyamon kezdtük el a tanítást úgy, hogy az őket majd érintő, a kimenetet igencsak befolyásoló érettségi követelmények még nem állnak rendelkezésre. A 2005-ben bevezetendő úgynevezett kétszintű érettségiről még csak a viták fázisában tartunk...

A Pedagógiai programmal párhuzamosan, annak megfelelően fogalmaztuk újra az iskola belső életét, mindennapjait konkrétan szabályozó Szervezeti és Működési Szabályzatot a hozzá kapcsolódó számtalan melléklettel együtt. Közülük legfontosabb az iskola Belső Ellenőrzési Szabályzata és Házirendje.

További szabályozók még: a Munkavédelmi Szabályzat, a Tűzvédelmi Szabályzat, a dolgozók Munkaköri leírásai, az Ügyeleti Szabályzat, a Kollektív Szerződés, a Könyvtár Működési és Gyűjtőköri Szabályzata, stb.

A Szervezeti és Működési Szabályzat és a Házirend elkészítésénél ugyanazt az utat jártuk be, mint a Pedagógiai program esetén, a tantestület munkacsoportjai elkészítették a tervezetet, az osztályok megfogalmazták véleményüket, melyet a Diákönkormányzat összeített, ugyanígy jártak el a szülők képviselői is.

Nagy mozgáster és önállóság azonban e két dokumentum készítésekor nem jutott az iskolának, hiszen a központi jogszabályi keretek igen szűkre szabják a lehetőségeket. A legnagyobb gondot az jelentette – s ezt a szülők is szóvá tették –, hogy a Házirendben – a tanulói és gyermeki jogok talán kissé túlértelmezése következtében – már csak igen kevés terület szabályozható. Ezért is merült fel több oldalról is annak igénye, hogy diák-tanár-szülő hármasa alkossa meg a Bolyai János Gimnázium úgynevezett Etikái kódexét, amely az iskola egyéni arculatát, sajátosságait, elvárásait, szelle-

miségét jobban tükrözné, mint a személytelenné vált Házirend. Ez azonban már a következő tanév feladata.

Talán az olvasó számára is elképzelhetővé vált a 2000/2001. tanév embert próbáló munkája, az a kemény, időigényes munka, melyet nevelőtestületünk a napi oktató-nevelő munkája mellett végezni kényszerült.

Ami megkönnyítette ezt a folyamatot, az a Diákönkormányzat és a Szülői Munkaközösség segítő hozzáállása, partneri segítsége. Ezúton is köszönet érte.

Hitünk szerint a közös akaratból jó dokumentumok születtek; olyanok, melyek nem a valóságtól elrugaszkodott elveket tartalmaznak, hanem az iskola életét valóban hűen leképezik. Tükrözik azt a színvonalas munkát, a bolyais szellemiséget és mentalitást, amely iskolánkat jellemzi.

Minőségfejlesztés a Bolyai János Gimnáziumban

*Bulyovszkyné Borók Edit
minőségfejlesztési
programfelelős*

Iskolánk sikeres pályázat útján – az elsők között – kapcsolódott be a Comenius 2000 minőségfejlesztési programba. Az ennek keretében elkészített, 2002 márciusáig szóló munkatervünk első négy szakaszát a 2000-2001-es tanévben teljesítette.

A minőségfejlesztési munkába való bekapcsolódás a tantestület és az iskola vezetés közös elhatározása volt. A hét fős minőségfejlesztési csoport vezetésével először elkészítettük nyitott önértékelésünket, azaz egyfajta helyzetfelmérést végeztünk: hol tartunk most, honnan indulunk. A tantestület és a munkatársak véleménye alapján készített feltáró-értékelő elemzés a belső intézménykép kialakítását célozta.

A „Partnerközpontú működés” modell lényegéből adódóan meg kellett ismernünk közvetlen partnereinkrőlunk alkotott véleményét is.

Ehhez először meghatároztuk, hogy az „iskolahasználók” közül, azaz közvetlen és közvetett partnereink közül kiknek a véleményére vagyunk első körben kíváncsiak. Ezután történtek meg a partneri elégedettség- és igényfelmérések. Ezek során kérdőíves felmérés formájában a diákok és a szülők véleményét kérdeztük

meg, összegeztük és elemeztük. Az iskola fenntartójának, a Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzatának néhány képviselőjével szóbeli interjút készítettünk, majd véleményüket összegeztük. Az elkészült elemzésekről természetesen tájékoztattuk partnereinket, akiknek ezúton is köszönjük munkánkat segítő együttműködését.

A következő munkaszakaszban az igények elemzése alapján meghatároztuk céljainkat és ezek megvalósítására Intézkedési tervet készítettünk. Ebben valamennyi felmerült „problémára”, azaz fejlesztendő területre határoztunk meg feladatokat. Ezek végrehajtására úgynevezett „minőségi köröket”, kiscsoportokat hoztunk létre, így a minőségfejlesztési munkába a dolgozók kb. kétharmadát bevontuk.

Megkezdődött a konkrét, kisebb-nagyobb feladatok elvégzése, azaz az Intézkedési terv végrehajtása. Természetesen csak olyan célokat és feladatokat tűzhetünk magunk elé, amelyek megvalósítása rajtunk múlik, a mi kompetenciánk.

Ezenkívül számos olyan fejlesztési elképzelés és ötlet is felmerült, amely rajtunk kívülálló, illetve anyagi eszközök hiányában sajnos nem vállalható fel (pl. iskolánk évek óta tanteremhiánnyal küzd, az intézmény felújítása – nyílászárók, tornaterem – régóta várat magára).

Az Intézkedési tervünkben felvállalt rövid- és középtávú feladatok nagy részét meg tudtuk valósítani. Jóllehet, hogy ezek csak apró lépések, de mi örülünk az elért eredményeknek.

A minőségfejlesztési munka a 2001/2002-es tanévben is tovább folytatódik, a bevezető szakasz 2002 márciusában zárul. Az elkezdett munkát azonban folytatni akarjuk, mert iskolánk továbbra is szeretne megfelelni a társadalmi elvárásoknak, és szeretné eddigi szellemiségét, az elért eredményekkel kivívott rangját a jövőben is megőrizni.

Hisszük és valljuk Arisztotelész gondolatait, amelyet küldetésnyilatkozatnak választottunk:

**„Azok vagyunk, amit ismétlődően teszünk.
A kiválóság ezért nem egy egyszeri cselekvés,
hanem magatartás.”**

A szakképzés bővülése a 13. évfolyamon: Idegenforgalmi ügyintéző képzés

*Dembrovsky Zsuzsanna
tagozatvezető*

Iskolánk a 2000/2001-es tanévben – az igényekhez alkalmazkodva – bővítette szakképzési kínálatát a 13. évfolyamon. Továbbra is az idegenforgalomhoz kapcsolódva, az Idegenvezető és hostess képzés mellett meghirdettük az Idegenforgalmi ügyintéző szakképzést is. A két képzés párhuzamos indítása azért is volt lehetséges, mivel a szakmai tárgyak nagy része közös,

s csak egy kisebb hányada saját tantárgy. Így a 30 fős 1/13. osztály a közös tantárgyakat együtt, a szakma specifikus tantárgyakat szakma szerinti bontásban tanulja. Kiemelt helyet kap e képzésben is az idegen nyelvek oktatása, hiszen a szakvizsga letételének feltétele alapfokú nyelvvizsga.

Természetesen nélkülözhetetlen a szakmai gyakorlat, melyet tanítványaink a szakmai tárgyakat oktató Korill Ferenccé és Kőkény Józsefné irányításával az IBUSZ Utazási Irodában tettek le. Szakképzési alapunk lehetővé tette, hogy idegenforgalmi szaktantervet alakítsunk ki.

Nézzük részletesen e képzés tantárgyi programját, mely ugyancsak Szakképzési Intézet által kiadott központi tantervre épül.

1. Az idegenvezető szakképzéssel közös tantárgyak:
Idegenforgalmi és vendéglátó ismeretek
Szállodai ismeretek
Idegenforgalmi rendezvények és kongresszusok szervezése
Kommunikáció
Társadalmi ismeretek
Idegenforgalmi földrajz
Marketing
Informatika
2. Saját tantárgyak:
Referenci ismeretek
Banktevékenységi ismeretek
Menetjegy-értékesítés
Idegenforgalmi ügyintézői gyakorlatok
Szakmai idegen nyelv

A szakmai vizsga részei:

- 180 perces írásbeli vizsga központi tétel alapján

- Szóbeli elméleti vizsga a szakmai tantárgyakból

A képzés során a tanulók megismerik:

- a nemzetközi turizmusban érvényesülő tendenciákat, a hazai idegenforgalom célkitűzéseit, fejlesztési elképzeléseit;
- a vendéglátás és a szállodaiipar, valamint az utazási irodák szerepét az idegenforgalomban;
- az idegenforgalmi munka során használt dokumentumokat, a turistákat érintő vám- és devizasabályokat;
- az utazási irodában alkalmazott technikai eszközök használatát, a számítógép, szövegszerkesztő használatát;
- az idegenforgalmi ügymenetét, ügyviteli és adminisztrációs előírásait;

- a megrendelői igények szerint tudnak programjavaslatokat összeállítani.

Referensként a végzett tanulók:

- bel- és külföldi, egyéni és társasutazásokhoz tudnak útvonal-, program- és árajánlatot kidolgozni;
- különböző szolgáltatásokat tudnak szervezni és biztosítani (pl. szállás, étkezés, utazás);
- foglalkozhatnak marketing és értékesítési tevékenységgel.

Pultos ügymintézőként foglalkozhatnak:

- bel- és külföldi utazások szervezésével, értékesítésével és közvetítésével;
- utazási vállalkozások egyéb szolgáltatásainak közvetítésével, értékesítésével.

A képzést követően a tanulók elhelyezkedhetnek túraszervezőknél, utazási irodákban, ügynökségekben, valamint idegenforgalmi szolgáltató és információs irodákban.

Lexikon Kft.

Salgótarján, Szerpentin út 3.

**Tel.: 32/317-333,
Tel./fax: 32/316-329**

Teljeskörű nyomdai kivitelezést, pontos szállítási határidőt és minőségi szolgáltatásokat kínálunk az alábbiakban felsorolt nyomdaipari termékekre:

- ügyviteli nyomtatványok, számlagarnitúrák,
- szórólapok, levélpapírok,
- egy- és többszínnyomott borítékok,
- bélyegzők,
- öntapadó címkék íves és tekerceses nyomott és nyomatlan kivitelben,
- METO, TIXO típusú árazógépszalagok,
- öntapadó computer címkék,
- vegykezelt papírból készült számítógépes leporellók 1-6 pld-ig,
- igényes színes nyomtatványok, képeslapok, termékismertetőik.

Vállalunk bérlevilágítást, szedést, grafikai munkákat.

***Forgalmazunk irodai és fénymásoló papírokat, valamint nyomdák részére általánosan használatos alapanyagokat:
(ofszet-, műnyomó- vegykezelt papír, levlap karton stb.)***

**Régi elképzelések, új utak
(Az angol-magyar két tanítási nyelvű képzés in-
dításának előkészületei)**

*Székyné Sztrémi Melinda
igazgató*

2001. – Nyelvek Európai Éve. Talán jelképes, hogy ebben az évben kapta meg az engedélyt intézményünk az idegennyelv-oktatás új fejlesztésére: az angol-magyar két tanítási nyelvű képzés indítására.

Salgótarján Megyei Jogú Város Közgyűlésének 1/2001. (I.29.) Öh.sz. határozata engedélyezi a képzés bevezetését a 2002/2003. tanévtől, egyben ennek

megfelelően módosítja az iskola Alapító Okiratát.

A 2000/2001. tanév tehát a program konkrét előkészítésének éve volt, melyet megelőzött az elméleti és gyakorlati tapasztalatok gyűjtése: a rendelkezésre álló jogszabályi és képzési anyagok megismerése és tanulmányozása, a kétnyelvű képzés különböző változatait folytató intézményekkel a kapcsolat felvétele, információszerező tapasztalatcserék szervezése (Budapest Karinthy Frigyes Gimnázium, Szolnok Varga Katalin Gimnázium, Budapest Bokay János Egészségügyi Szakközépiskola és Gimnázium).

Közben kértük felvételünket a Kétnyelvű Iskolákért Egyesület tagjai sorába, ahol ismét hasznos és fontos információk birtokába jutottunk.

Fejlesztési szándékunkat az iskola középtávú fejlesztési tervében fogalmaztuk meg, melyet a fenntartó elfogadott és beépített saját közoktatás-fejlesztési tervébe. A fejlesztési elképzelések kialakításakor is megfogalmaztuk, hogy nem újszerű és megalapozatlan elképzeléseket tűztünk célul, hanem olyan programot kívánunk megvalósítani, amely pontosan és világosan eredményezhető iskolánk hagyományából, tehetséggondozó nyelvi kísérleteiből, projektjeiből és egy többlépcsős távlati fejlesztés egyik elemeként szervesen illeszkedik jövőképünkbe. Tehát egy több évtizedes, egyenes vonalú fejlődés és tudatos fejlesztés egyik állomása.

Éveken keresztül dolgoztunk tagozatos rendszerben, kipróbáltuk a tömbösített idegennyelv-oktatást, indítottuk a haladó idegen nyelvi csoportokat magas óraszám-
ban, a hatosztályos képzés bevezetésével két idegen nyelv oktatását valósítottuk meg 7. osztálytól, a 13.

évfolyamon Idegenvezető és hostess képzést indítottunk kiemelt óraszámú (14 óra) nyelvi képzéssel, harmadik éve veszünk részt a minisztérium úgynevezett portfóliós kísérletében francia és német nyelvből.

Ebből a folyamatból nő ki iskolánk új idegen nyelvi programja: egy hosszú távú idegen nyelvi képzést segítő, új módszereket felvonultató idegen nyelvi program, melynek első lépcsője a két tanítási nyelvű képzés bevezetése a közeljövőben (2002-2003. tanév), ennek többirányú kipróbálása esetleg több nyelvből is (angol, német).

Második lépcsőben a kisgyermekkorai portfólióból kinövő csoport más irányú fejlesztését igénylő módszer kidolgozása.

Harmadik lépcsőben az ebből kifejlesztett nemzetközi érettségi bevezetése mint távlati cél.

A fejlesztési elképzelések megfogalmazását követte az igények felmérése a város általános iskoláiban. A 2000 szeptemberében végzett „közvélemény-kutatás” megerősítette szándékunkat, jelezvén a tanulók és szülők igényét ilyen jellegű képzés indítására a városban (108 hatodik osztályos és 78 hetedik osztályos jelezte részvételi szándékát egy induló két tanítási nyelvű képzésben).

A tantestület tagjai folyamatosan ismerték meg az iskolavezetés által összegyűjtött anyagokat, dokumentumokat, a felmérések és a tapasztalatcserék eredményeit; majd két egymást követő munkaértekezleten zajlott a végleges koncepciót kialakító tervezet vitája.

A 2000. október 24-én tartott munkaértekezleten vitatta meg a nevelőtestület a képzés konkrét kérdéseit, fogadta el a fenntartó elé terjesztendő javaslatot, amely a képzés különböző változatait, azok előnyeit és hátrányait tartalmazta.

A tantestület két változatot preferált: nagyobb arányban a négyéves gimnáziumi képzést támogatta, melyet kétéves előkészítő vezet be, néhányan az ötéves képzési forma mellett szóltak. A két változat előnyeinek és hátrányainak megvitatása után a nevelőtestület döntő többséggel a négyéves gimnáziumi képzést szavazta meg. Döntésében azt a tényt figyelembe véve, hogy az általános iskolai tanulók igen magas százaléka tanulja az angol nyelvet minimum négy évig. Van tehát előképzettségük, nem volna helyes, ha ezt a megszerzett tudást figyelmen kívül hagynánk és az öt éves képzésben gyakorlatilag a nulláról indítanánk a programot. A rásegítést, a szintre hozást a délutáni előkészítő tanfolyamon tervezzük megvalósítani.

Közben az angol munkaközösség kidolgozta a képzés előkészítőjének tervezetét, melyet a nevelőtestület a 2000. november 28-án tartott értekezletén fogadott el, egyben megerősítette a Gagarin Általános Iskolával való kapcsolat és együttműködés lehetőségét.

Még 2000 októberében felterjesztésre került a képzés bevezetésének szakmai indoklása, elkészült a költségvetés-tervezet.

2000 novemberében megtörtént az egyeztetés a fenntartó és a két iskola igazgatója között, elkészült a képzés bevezetésének ütemezése. Ezzel már megindult az engedélyezési eljárás, melynek keretében 2001. január 16-án vitatta az anyagot az Oktatási- Kulturális és Sport Bizottság pedagógus csoportja. Javaslatukra 2001. január 21-én fogadta el a Bizottság a programot; majd Salgótarján Megyei Jogú Város Közgyűlése 2001. január 29-én tárgyalta a felterjesztést és egyhangúlag elfogadta, s megalkotta a 2001. év 1.sz. Önkormányzati határozatát.

Mi jelképesnek érezzük ezt a véletlen egybeesést: a Nyelvek Európai Évét Salgótarján városa egy olyan határozattal nyitotta, melyben engedélyezi a Bolyai János Gimnáziumban a négy évfolyamos angol-magyar két tanítási nyelvű képzés indítását. Ezzel új perspektívát nyitva az iskola előtt, új lehetőségeket teremtve a város, a megye, a térség tanulói számára.

Kezdődhetett tehát a gyakorlati megvalósítás, a program teljes kidolgozása.

Első lépcsőben az előkészítő tervezése történt meg, melyet iskolánk és a Gagarin Általános Iskola angol munkaközösségei dolgoztak ki a fenntartó támogatásával és a Nógrád Megyei Pedagógiai Intézet segítségével.

Megtörtént az érdeklődő 6. és 7. osztályos tanulók jelentkezése az előkészítő tanfolyamra, a szintfelmérő megírása, a felvettek kiválasztása. A város 60-60 Salgótarjánban és kistérségében tanuló diáknak kínálta ingyenesen a nyelvi tanfolyamot, mindkét évfolyamról 68 tanuló jelentkezett, közülük 59-58 kisdíák érte el a meghatározott szintet és kezdhette meg a tanfolyamot a következő tanévben: 7. évfolyamon 2-2 csoportban a Gagarinban és a Bolyaiban, a 8. évfolyamon 4 csoportban a Bolyaiban.

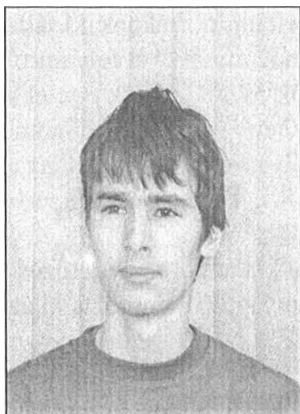
2001 nyarán készítette el a két angol munkaközösség az előkészítőhöz a segédanyagokat, dolgozta ki az augusztusi tábor tematikáját.

A 2001/2002. tanév a képzés anyagának konkrét kidolgozását és a Pedagógiai program módosítását jelentette.

Hosszú folyamat, kemény munka áll még előttünk, amíg bizonyítani tudjuk a kimeneti mutatók (érettségi, felvételi eredmények) alapján, hogy érdemes volt vállalkozni erre az új fejlesztésre. Most még csak hitünk erősít abban, hogy az évtizedek alatt kitaposott ösvény, a nyelvtanításban szerzett tapasztalatok és felmutatott eredmények biztosítékot jelentenek, s hogy a két tanítási nyelvű képzés indítása új perspektívát nyit nemcsak iskolánk, hanem városunk fejlődése számára is, s hogy ennek a folyamatnak a végeredményeként egy évtizeden belül a Salgótarján városában tanuló diákok is szerezhetnek majd nemzetközi érettségit helyben, hogy az itt élők sem rekesztődnek ki a közös Európából.

Jövőnk tehát valóban elkezdődött.

Interjú Herold László tanár úrral, iskolánk volt igazgatójával. Az interjút készítette: Bodócs Péter.

Bodócs Péter 8.oszt.

2000. november 22-én a Gyermekek Jogainak Hete városi rendezvény-sorozatának keretében iskolánk vendége volt Herold László tanár úr, aki a klasszikus értékekről, azok életünkben betöltött szerepéről beszélgetett a diákokkal. Benyomásairól, a gyerekekkel folytatott tartalmas eszmecsere-ről kérdeztük Laci bácsit.

- Az első kérdésem az, hogyan érezte magát a beszélgetésen, és mi a véleménye a mostani diákokról?

- Nagyon jól érzem magam, egyébként mindig nagy élmény, ha a Bolyiba megyek, hiszen 19 évig voltam az intézmény vezetője. Ez egy ténykérdés; a másik, ami igazán érdekes és ott a beszélgetésen is némileg kiderült az az, hogy a ma ifjúsága, tehát a 21. század elejének ifjúsága is jelentős részben, azt hiszem, hogy nagyon értékes. Legalábbis akikkel ott találkoztam, azokról ez volt a véleményem. Maga az a tény, hogy olyan egyetemes emberi értékekről beszélgettünk, amelyeknek meg kell határozniuk egy értelmes életet, azokra nagyon gyorsan visszajött a kérdés, a válasz, és ki-ki kifejtette a maga gondolatát, és ez nagyon jó volt így.

- Laci bácsi miben látja ezeket az értékeket, s mennyiben változtak ezek a régi időkhöz képest, amikor Laci bácsi volt az igazgató?

- Én azt hiszem, hogy az értékek mindig értékek maradnak, ezek 1000 éves értékek. Ami változott, az nyilvánvaló, az valahogy összefüggésben van a világ változásával. Mondjuk a becsület, a jellem, a tiszta gondolkodás, az értelem, a nemes érzelmek, ezek örök értékek. De nyilvánvaló, hogy ezek ma teljesen másképp jelentkeznek. Például a 70-es, 80-as évek végéig szinte alapvetően meghatározó volt az életre való felkészülés mint érték. Ez nagyon sok esetben meghatározta a pályaválasztást. Például aki a pedagóguspályát választotta élete hivatásának, az mindig tudta, hogy belőle gazdag ember nem lesz. Aki például közgazdásznak ment, az vagy azért ment közgazdasági egyetemre, mert ez a téma érdekelt, vagy azért, mert anyagilag jobban akart élni. Ma amit tapasztalok az az, hogy ennek a jövőbe

nézésnek meghatározó eleme a gazdasági elem, tehát az, hogy az ember minden más értékét igazán akkor tudja megélni, kibontani, ha gazdaságilag, anyagilag biztos bázison áll. Az én személyes véleményem az, hogy nagyon fontos, hogy valamennyire jól éljen az ember, de a meghatározó tényező mégiscsak az, amire én az életemet rá akarom tenni, amiért érdemes élni. Nagyon fontosnak tartom, hogy egy szellemileg nagyon értékes ifjúság meghatározó elem ebben az országban. Van egy szubkultúra, azt tegyük félre, mindig is volt, lehet, hogy most nagyobb, mint máskor, de az biztos, hogy van egy igen-igen széles érdeklődésű ifjúságunk. Ez az ifjúság olyan gazdag információáradatnak a hullámai közt van, amelyben el kell tudni igazodni, tehát ki kell tudni úszni a partra, hogy aztán nyugodtan vissza tudjak nézni az áradatra és rendbe tudjam tenni azt, hogy mi mit ér. A probléma talán az, hogy olyan fantasztikusan nagy az információrengeteg, hogy nehezebb eligazodni. Azt hiszem, ebben az iskola is hibás, mert szerintem a kevesebb sokszor több lenne, ha az mélyebbre menne. Az iskola ma rengeteg olyan dolgot is megtanít és megkövetel, aminek, azt hiszem, az emberré válás szempontjából nincsen alapvetően jelentősége, másrészt pedig válogatnia kellene tudnia nemcsak az iskolának, hanem a felnövekvő ifjúságnak is abban, hogy mit keres és mit akar megtalálni. A magam aktív korszaka és a mostani közti egyik lényeges különbség az, hogy az Internet, ami egy csodálatos dolog, valamint elsősorban az elektronikus média úgy betört az emberek, a családok, a fiatalság életébe, hogy háttérbe szorult a szellem és az ember érzésgazdagságának megismerése a 'Guttenberg-galaxis' illetően, tehát az olvasás terén. Úgy tűnik, hogy ma lényegesen kevesebbet olvasnak ifjak és felnőttek egyaránt, elsősorban azt a szépirodalmat, amely örök emberi értékeket fogalmaz meg. Tudom, hogy rengeteget olvas ma is az ifjúság, de főleg szakkönyveket, viszont ez nem azonos a szépirodalom emberformáló, lélekformáló világával. Sajnálatosnak tartom azt, hogy a könyvkereskedelem sok vonatkozásban piacorientált, így a könyvesboltokat elárasztják a kevés szellemiséget sugárzó, gondolkodásra nem készítő úgynevezett 'sikerkönyvek'. A másik szomorú dolog az, hogy vannak diákok, akik a kötelező olvasmányokat sem eredetiben, hanem lerövidített változatukban olvassák el.

- Mi a véleménye a tudásról mint értékről?

- Az információ mennyisége az utóbbi időben jelentősen megnőtt. Nagyon sokat kell tudni, de a tudásnak anélkül, hogy annak fölhasználási, szellemi háttere ne legyen, nincs értelme.

Rendkívül fontos az erkölcsi, emberi háttér. Nem mindegy, hogy például a klónozás bizonyos betegségek gyógyítását szolgálja, vagy pedig a Huxley-féle 'szép új világot', ahol embergyárat lehet előállítani. Az a véleményem, hogy a tudás mögött mindig emberi értékeknek kell állniuk. Rendkívül lényeges, hogy az ember élete hivatásába milyen erkölcsi háttérrel megy. Például egy pedagógusnál nagyon fontos, hogy emberileg tudjon adni valamit, ki tudja cserélni a gondolatait a diákkal. Ha a diák elmegy a pedagógushoz a problémáival, ha a pedagógus elmondja az ő gondolatait, ahogyan ő a világot látja, akkor mindjárt emberibb tartalma lesz az egésznek, akkor az az emberpalánta erkölcsileg fog megerősödni és olyan felnőtt lesz, aki tudja mit miért csinál az életben, legyen mérnök, orvos vagy bármi.

- Szerintem a barátság is a legfontosabb emberi értékek közé tartozik; jó, ha mindig van egy barát, aki tud segíteni. Erről mi Laci bácsi véleménye?

- Az embernek van egy csodálatos életigénye, mégpedig az, hogy – megőrizve a személyiségét, tehát azt, hogy én autonóm ember vagyok – találjak olyan társra, akivel meg tudom osztani önmagam. Ez alapvetően megtalálható a barátságban és a szerelemben. A barátságnak nagyon nagy szerepe van a serdülőkorban, hiszen a tizenévesek elsősorban már nem a szülőkhöz kötődnek, hanem saját kortársaikhoz, mivel közösek a problémáik otthon, a tanulásban, a pályaválasztásban és az emberi kapcsolatokban.

- Végezetül mit értünk klasszikus értékeken?

- Nagyon fontos érték szerintem az, hogy én ember vagyok, én az a lény vagyok, aki gondolkodik, érez, kapcsolatokat tart – ezt hívják személyiségnek – és én a személyiségem autonómiáját, tehát önértékét mindenképpen meg tudjam őrizni. Tehát ne legyek kiszolgáltatva senkinek, ne lehessen engem megalázni, de én se alázzak meg senkit, tehát legyek autonóm ember, éppen ma, a fogyasztói társadalom egyre keményebb körülményei között. A másik, ami ehhez szorosan kapcsolódik: a közösség. Én autonóm ember vagyok, de közösségben élek. Ez pedig valamiféle alkalmazkodást, kompromisszumkészséget jelent. A közösségben – legyen az egy kis közösség, például a barátság és a család, vagy egy nagy közösség, a nemzet – az embernek hivatása van. A hivatásom az – Kölcseyre utalva – hogy bár csak egy pici lángocska, egy kis mécses, gyertyácska vagyok, én csak kicsi területet tudok megvilágítani, de sok kicsi mécses meg tud nagy területet világítani, akár egy egész nemzet területét.

Diákközgyűlés

Gebhardt Zsuzsanna
DÖK elnök

A tavalyi tanévben rendeztük meg másodszer iskolánkban a diákközgyűlést. Mindössze egy olyan osztály volt, amely nem képviseltette magát, a többi osztályból legalább egy-két fő megjelent. A beszélgetés – mert tulajdonképpen az volt – eleinte nehezen indult. Az ülést Batki Arnold tanár úr nyitotta meg, majd Lakatos Katalin tartott rövid beszámolót a diákönkormányzat tavalyi munkájáról. A közgyűlés elején két „meghívás” is elhangzott, a 26. Ifjúsági Nyári Egyetem és a „Hangya-boy” Ifjúsági Szervezet részéről.

Témáink, hasonlóan az előző üléshez, az iskolai életéről szóltak. Kérdéseink, javaslataink többnyire sporttal, drogokkal, a menzával, az iskolarádióval és –újsággal, a mosdókkal és a számítástechnika terem felszerelésével voltak kapcsolatosak. Ezekre a kérdéseinkre Székyné Sztrémi Melinda igazgatónő, Pálfalvai Zoltán tanár úr és Juhász Zsuzsanna tanárnő adott érdemi választ.

A „családias hangulat” kialakultával több tanuló is hangot adott gondolatainak. Íme egy példa:

Pilinyi Attila: „Egy viszonylag hosszú gyűlésen vehettem részt, melyen elég sok téma előkerült a számítástechnika terem ügyeletességétől kezdve a kábítószerig. Hatásos volt ez a pár óra, mert örömmel tapasztaltuk, hogy megoldódott a gyerek ügyelet a számítástechnika teremben, és a foci pályát is elkezdték felújítani, s már csak a kerítést kell felszerelni, hogy használni lehessen a pályát. Mivel 8 órám volt, én lemaradtam az első néhány dologról, de amit hallottam, az mind olyan probléma és téma volt, amely érintett engem is, és hozzá tudtam szólni. Szerintem a rossz az volt benne, hogy elég kevesen voltunk és nem biztos, hogy minden úgy visszajutott a többiekhez is, mint ahogy akkor tudtak volna róla, ha eljönnek... De egyébként hasznos volt, mert elmondhattuk a véleményünket!”

Köszönöm mindazoknak, akik tavaly eljöttek erre a bolyaisok számára (is) fontos gyűlésre és remélem, jövő tavasszal újra találkozunk veletek és még sok új taggal is.

A 24 órás foci

Híves Zsolt 11. d

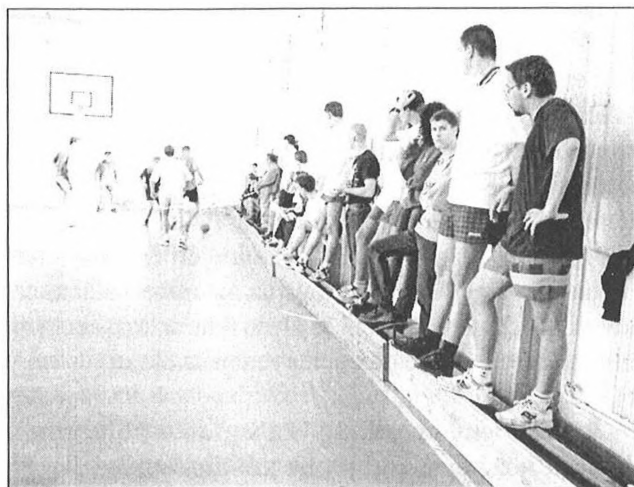
2001. március 23-24-én a Bolyai János Gimnázium tornaterme 24 órás teremlabdarúgó bajnokságnak adott otthont. Az iskola alapításának 35. évfordulója alkalmából rendeztük ezt a tornát. Mivel a foci a tanárok és diákok körében is népszerű, úgy döntöttünk, hogy így tiszteljük iskolánk előtt.

Az osztály komoly szervezőmunkába kezdett. Tagjai bevetették rokoni-baráti kapcsolataikat (így intéztük el az orvosi felügyeletet is), és ennek köszönhetően számos olyan céget találtunk, amelyik szívesen támogatta a rendezvényt anyagilag, illetve ajándéktárgyakkal (például a győztesnek járó kupa, a gólkirálynak járó óra, a különdíjak, stb.). A pénzből a dobogósok számára érmekeket vásároltunk, és persze enni- és innivalót minden résztvevőnek.

A tornán egykori és jelenlegi bolyais diákok vehettek részt, 6 fős csapatokban. 4 lány és 15 fiú csapat nevezett (a lányok és a fiúk külön bajnokságban szerepeltek), a lebonyolítás körmérkőzéses rendszerben történt. Nagy örömünkre – barátságos mérkőzéseken – a tanári csapatok is bekapcsolódtak a játékba, és izgalmas meccseket játszottak a szervezőkkel és az ex-bolyaisokkal. Egy mérkőzés 10 percig tartott, egy csapatból egyszerre hárman lehettek a pályán. Természetesen a győzelem 3, a döntetlen 1 pontot ért. A meccsek a fair-play szellemében zajlottak, bírói közbeavatkozásra csak ritkán volt szükség. Minden csapat lelkesen és maximális erőbedobással küzdött, de egy ilyen hosszú megmérettetésen természetes, hogy előfordul holtpont. Ez kb. szombaton 4 és 7 óra között volt, a végére azonban újra megélénkültek az események, és a fergeteges hajrában a fiúknál a Tizenkettő/kettő Dezső csapata szerezte meg az első helyet, a lányoknál pedig az Angels végzett az élen. A gólkirály Hegedűs Gergely (Tizenkettő/kettő Dezső, 32 gól), a gólkirálynő Décsey Emese (Gólörömlányok, 15 gól) lett, azonban nem is annyira a győzelem, sokkal inkább a részvétel volt a fontos, és az, hogy mindenki elmondhatja magáról: „játszottam a 24 órás focin”.

Amikor megszületett ez az ötlet, a hagyományteremtés célja is vezérelt minket, és szerencsére úgy tűnik,

hogy sikerült ezt elérnünk, hiszen van olyan osztály, amelyik vállalná a következő bajnokság megszervezését.

Végeredmény:

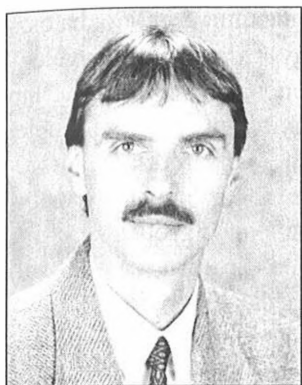
<i>Fiúk:</i>	1.	Tizenkettő/kettő Dezső
	2.	Arany Ászok
	3.	Borz-alom
<i>Lányok:</i>	1.	Angels
	2.	Gólörömlányok
	3.	Vad libák

Támogatóink voltak:

- Palócbrot Rt.
- Borostyán Patika
- RubaVill Kft.
- SAC Rt.
- Garancia Biztosító Rt.
- Nógrádvín Rt.
- Bolyai Alapítvány
- Diákönkormányzat
- Sodexho

Köszönjük!

„Jó tanuló, jó sportoló” tanulóink

Pálfalvai Zoltán
igazgatóhelyettes

Több évtizedes hagyomány városunkban, illetve megyénkben, hogy az előző tanévben jól tanuló és kiemelkedő sporteredményeket elért diákok kitüntetésüket vehetnek át a városi és megyei önkormányzat vezetőitől. Iskolánkból minden alkalommal több tanuló is részesülhetett ebben az elismerésben. A díj értékét emeli az a tény is,

hogy a Bolyai János Gimnáziumban 4,5 feletti tanulmányi eredményt csak igen kemény munkával lehet elérni.

A tanulás mellett komoly edzőmunkát kell végeznük diákjainknak és rangos versenyeken kell bizonyítaniuk felkészültségüket.

Valamennyiünknek meg kell becsülnünk azokat a gyerekeket, akik vállalják ezt a sok lemondással járó sportmunkát és emellett a tanulásban is szép eredményeket érnek el.

a 2000-2001. tanévben a „Jó tanuló, jó sportoló” címet elnyerő tanulóink

Megyei és egyben városi kitüntetettek:

Miklós Péter 10.d

tanulmányi eredmény:
sportág:
eredményei:
testnevelője: Czene Éva
edzője: Pálfalvai Zoltán

5
atlétika
Országos Bajnokság
100m síkfutás 1. hely
200m síkfutás 1. hely
Ifjúsági Világbajnokság
100m síkfutás 30. hely

Nágel Annamária 12.b

tanulmányi eredmény:
sportág:
eredménye:
testnevelője: Cserkúti Edit
edzője: Szilágyi Tibor

5
atlétika
Országos Bajnokság
1500m 3. hely

Városi kitüntetettek:

Gubán Dorottya 10.d

tanulmányi eredmény:
sportág:
eredményei:
testnevelője: Cserkúti Edit
edzője: Póka Márta

4,8
Ritmikus sportgimnasztika
Ritmikus sportgimnasztika
Országos Diákolimpián a 4.
helyezett csapat tagja

Póka Andrea 11.c

tanulmányi eredmény:
sportág:
eredményei:
testnevelője: Cserkúti Edit
edzője: Póka Márta

4,7
Ritmikus sportgimnasztika
Ritmikus sportgimnasztika
Országos Diákolimpián a 4.
helyezett csapat tagja

Rusz Dániel 12.d

tanulmányi eredmény:
sportág:
eredménye:
testnevelője: Pálfalvai Zoltán
edzője: Máté Csaba

4,9
Atlétika
Országos Diákolimpia
800m síkfutás 5. hely

Es lohnte sich...

Bolla Karolina 10.b

2001 nyara több szempontból is feledhetetlen marad számomra. Ezek közül az egyik (és kétségkívül a legmaradandóbb) emlék a PAD-ösztöndíj elnyerése, melynek révén négy hetet töltöttem Németországban.

A PAD (Pädagogischer Austauschdienst) egy olyan szervezet, amely számos országot kapcsol össze, és többek között lehetőséget

nyújt a diákoknak, - így nekem is -, hogy hosszabb-rövidebb időre kijussanak Németországba a nyelv tanulása és gyakorlása céljából.

A négyhetes út esetében a családi tartózkodás csupán egy érdekes részét képezte a teljes utazásnak. Két hétig családomnál voltunk elhelyezve, akikkel még a kiutazás előtt felvehettük a kapcsolatot. Pontosabban, a kezdeményezés az ő részük-ről történt, mivel Németországban a megfelelő embereket választották ki az ösztöndíjasok számára, hogy ki-ki a neki legmegfelelőbb vendéglátó családhoz kerüljön. Én Mühlendorfban (München közelében, Bajorországban) laktam és a családom - a Rigam-család - igazán kedvesnek bizonyult.

A fogadótestvérekkel együtt iskolába is jártunk, ám nekünk, szerencsés módon, csak három előírt óránk volt naponta, utána pedig választhattunk, milyen órát szeretnénk látogatni (latin, földrajz, matek, hittan stb.). Mühlendorfi élményeimhez tartozik Németország legmagasabb pontjára, a Zugspitze-re tett kirándulás; utazás a Chiemsee-hez, Burghausenbe és Passaubá; sétarepülés az Alpok hegyláncai felett; részvétel egy igazi rallyen oldtimerekkel, azaz 1910-es és '20-as évjáratú autókkal; és a grillpartykat sem hagyhatom ki. Sok szempontból tanulságos marad utunknak ez a része: bepillantást nyerhettünk és véleményt formálhattunk a német családi életéről, emellett számos élményben volt részünk.

Az utazás másik, mozgalmasabb szakaszát Németország négy városának meglátogatása jelentette: összesen

két hetet töltöttünk Kölnben (bonni kirándulással), Münchenben, illetve a fővárosban, Berlinben. Azért a többes szám, mert az egyes országok tanulóit csoportokba osztották a szervezők, így egy-egy nemzetközi "egyveleg" jött létre. A hatos számú csoport két mexikói, három macedón, két görög, három egyiptomi és engem is beleértve három magyar diákból állt (Magyarországról összesen nyolc tanuló nyert négyhetes ösztöndíjat). Csoportunk kísérői gondoskodtak róla, hogy egyetlen percre se unatkozzunk; a program minden városban színes és változatos volt, a szünetekben pedig többnyire az egyik metrótól a másikhoz rohantunk. Alvásra sem sok idő maradt, de senki nem bántódott emiatt.

Németország rengeteg látnivalót kínál: a kölni Dóm, az Alexanderplatz Berlinben, a müncheni Olympia-Park a legnevezetesebbek közé tartozik. Eddig csupán olvastam ezekről a helyekről, vagy fotón láttam őket, és olyan hihetetlennek tűnt, hogy egyszeriben ott vagyok és magam láthatom a történelmi helyszíneket.

Az én szívemhez Berlin áll a legközelebb minden fény- és árnyoldalával együtt. Hatalmas, nyüzsgő, sokszínű, tele emlékhelyekkel és múzeumokkal, amelyek mind a második világháborúra és annak következményeire emlékeztetnek. Mintha valamiféle kollektív büntudat gyötörné az embereket. De ez már történelem. Talán hihetetlenül hangzik, de Berlin egy kicsit Budapestre emlékeztetett. Otthon éreztem magam a német fővárosban.

Nem az a célom, hogy részletesen elmeséljem, mit láttam. Azt hiszem, ez néhány szóban nem is lehetséges. Sokkal inkább arra buzdítanék mindenkit, aki nem közömbös a német nyelv iránt, netán érez is magában némi ambíciót, hogy tegyen próbát a PAD-ösztöndíj elnyerésére, mert a négy hét feledhetetlen élményt nyújt, és rengeteg tapasztalatot szerez az ember, legyen szó a német nyelvről, a beszédkészségről, az emberi kapcsolatokról vagy akár a mindennapi életéről.

Idegen nyelven kellett boldogulnom idegen emberek között, akik később a barátaim lettek - jöjjenek akár El Salvadorból, Izlandról vagy Macedóniából -, és ez egyfajta önbizalmat adott a továbbiakhoz, ami eddig hiányzott belőlem. Örülök, hogy részt vehettem ezen az úton.

PAD-ösztöndíjjal Németországban

Horváth Angelika 11.d

2001 nyarán gimnáziumunkból hárman utazhattunk Németországba három, illetve négy hétre a PAD-ösztöndíjjal.

Erre az ösztöndíjra minden évben lehet pályázni. Általában egy tanmesével kapcsolatban kell leírni gondolataidat és mindezt egy kollázsban megjeleníteni. A beadott munkák alapján az iskolából 3-4 tanuló jut tovább a szóbeli fordulóra, amely a meséhez kapcsolódó beszélgetés. Így végül az országból 36 tanuló vehet részt a háromhetes ösztöndíjon.

Később három csoportra osztottak minket. A csoportok három különböző városba kerültek, mégis egy buszon utaztunk. Az út során volt időnk arra, hogy megismerjük egymást.

Én 11 társammal együtt Hofgeismarban tölthettem el felejthetetlen heteket. A család, amelynél laktam, nagyon kedves volt és szinte a második családommá vált. Hétfévenként még most is felhívnak és levelezünk is! De nemcsak a család fogadott minket ilyen kedvesen, hanem a polgármester, az iskola igazgatója, a tanárok és a diákok is. Rengeteg érdekes programot szerveztek nekünk. Kirándultunk Kasselbe, Detmoldba,

Weimarba és Buchenwaldba. Megismertük a várost és környékét, annak történetét, szokásait. Ha nem kirándultunk, akkor iskolába jártunk. Külön óráink voltak: német irodalom, ahol verseket írtunk; nyelvtan és a kedvencünk: tesi. Délutánonként a búcsúestre készültünk: énekeltünk, játszottunk és táncoltunk. Ha jó idő volt,

strandoltunk, ha rosszabb, akkor bowlingoztunk a polgármester vendégeiként. És persze minden este együtt buliztunk (magyarok és németek) a Charly's-ban, szabadtéri diszkókban vagy szülinapokon.

Bár az elején mindannyian féltünk egy kicsit, hiszen minden új volt számunkra (az emberek, az életvitel...), azonban a jót hamar megszoktuk.

Ez alatt a három hét alatt megszerettem a német nyelvet, sok mindent kipróbáltam, sok élménnyel gazdagodtam, és igaz barátokra is találtam.

Három hét három ország határán

Prokai Réka 10.b

A 2001-es nyár különösen emlékezetes számomra. Ugyanis idén augusztusban felejthetetlen három hetet tölthettem Németországban a PAD-ösztöndíj egyik nyerteseként. Mindenkinek, aki nyelvet tanul, nagy dolog, ha megadatik a lehetősége annak, hogy tudását az adott országban is kipróbálhassa, illetve azt ezáltal fejlessze.

Augusztus 12-én indult a 39 fős csapat Budapestről Németországba, amelyet már korábban felosztottak

három 12 fős csoportra. Én a merzigi csoportba kerültem. Miután a másik két csoport leszállt, már mindannyian legszívesebben visszafordultunk volna. De aztán jól összerázódott a csoport, így mire Merzigbe értünk, már nem is izgultunk annyira. Mikor megérkeztünk, a családok már vártak minket. A formaságok elintézése után mindenki „hazautazott” a maga családjával. Ezen a napon és a rákövetkezőn nem találkoztunk egymással mi magyarok, így hamar megszoktam, hogy állandóan németül kell beszélnem.

A számunkra összeállított program igen sűrű volt, s ennek köszönhetően számos érdekes és gyönyörű helyen voltunk. Jártunk Trierben, Strassbourgban az Európa Parlamentben és Saarbrüchenben, a tartomány székhelyén. A három hét alatt három hivatalos találko-

zón is részt kellett vennünk. Többek között találkoztunk a polgármesterrel is, aki nagyon szimpatikus volt: nem tartott hosszú beszédet, inkább ránk volt kíváncsi. Arra kért minket, hogy meséljünk Magyarországról és magunkról. Ez nagyon kedves volt tőle és mindannyian örültünk, hogy így érdeklődik a mi kis országunk iránt. Még ajándékokat is kaptunk tőle!

A programot úgy állították össze, hogy a legtöbb időt mégis a családokkal tölthessük. Szerencsésnek mondhatom magam, mert egy nagyon kedves családhoz kerültem, ahol mindenkivel nagyon jól kijöttem. A „fogadott tesómmal” voltak olyan napok, mikor órákon át beszélgettünk.

Ez pedig szerintem szuper, hogy valakivel, akivel még sosem találkoztunk, úgy tudunk beszélgetni, mintha már évek óta ismernénk egymást.

A „családom” igyekezett minél többet megmutatni Saarland tartományból, valamint a szomszédos Franciaországból és Luxemburgból. Így rengeteg csodálatos helyen járhattam. Persze nemcsak városnézésből és családi programokból állt a három hét a tanulás mellett, hanem sokat buliztunk is, hiszen Merzig a fesztiválok városa...

Ezt a három hetet sosem fogom elfelejteni, s mindenki, aki csak teheti, pályázza meg az ösztöndíjat, hiszen az minden szempontból óriási lehetőség!

15 éves a megye legrégebbi külföldi ifjúsági cserekapcsolata

Szászné Molnár Zsuzsanna
némettanár

Fergeteges táncot jártak magyar népzenere a német diákok október 31-én este a Bolyai Gimnázium aulájában. Vigan csapkodták bokájukat a fiúk, kacagva sörögtek a lányok. Megtanulták a híres magyar csárdást, s vígan kiabálták: „Csardas, csardas!”

A mulatságnak alig akart vége szakadni.

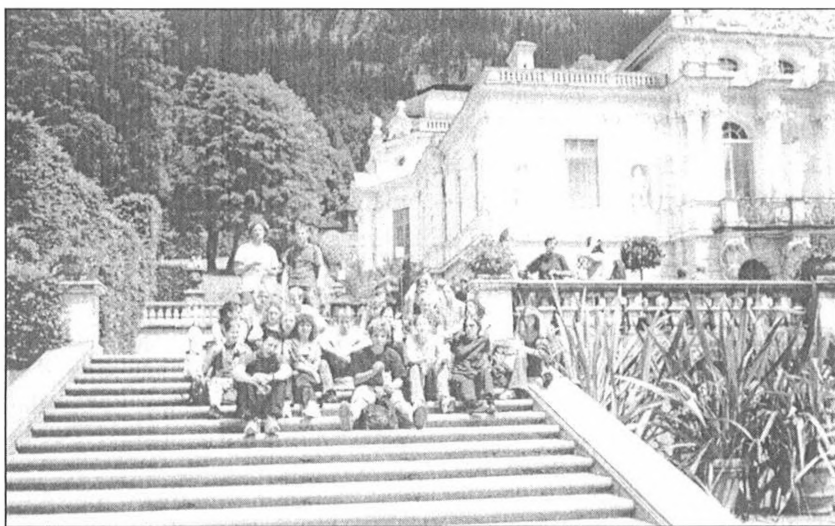
Nem csoda, hiszen a barátok búcsúzása mindig nehéz, és a barátokká lett bajorországi königsbrunni diákok és a salgótarjáni bolyaisok immár a 15. találkozás búcsúestjén ünnepeltek, az utolsó órákat töltötték együtt, amikor már különösen nehéz az elválás és minden percet teljes szívvel él át az ember.

E búcsúestet Székyné Sztrémi Melinda nyitotta meg köszöntőjével, melyben méltatta az elmúlt 15 évet. Az igazgató asszony kiemelte e kapcsolat jelentőségét és fontosságát a nyelvhasználat, a nyelvgyakorlás és egymás kultúrájának megismerése szempontjából.

A Bolyai János Gimnázium alaposan kidolgozott, 15 éve kipróbált és jól bevált pedagógiai tervének köszönhetően teljesültek és teljesülnek is az említett célok. Számptalan diák tett és tesz azóta is minden évben sikeres nyelvvizsgát a németországi út után, hiszen három héten át vannak és élnek együtt vendéglátó családjaik körében a német és a magyar diákok, amikor a közös nyelv a német. Ennek során tanulják és megismerik egymás országát, annak nevezetességeit, kultúráját, történelmét és szokásait. Nagyon gyakran életre szóló barátságok szövődnek. Ez az a hozadék, ami kiegészíti a tanórákat, amit az iskolai

oktatás, bármilyen jó is legyen az, természetéből adódóan nyújtani nem tud.

Gazdag országismereti és kulturális programot állítottak össze a két gimnázium tanárai cserepartnereik számára. 2001 júliusában a korszerűen felszerelt, modern königsbrunni gimnázium bemutatása után óralátogatásokon vehettek részt a Bolyai Gimnázium diákjai. Megtekinthettek egy csodálatos musicalt is a német gimnazisták előadásában. Beutazhatták Bajorországot, bejárhatták II. Lajos bajor király gyönyörű várait és kastélyait, Neuschwansteint és Linderhofot. Bepillanthattak a “mesekirály” életének rejtjelmeibe, megcsodálhatták Oberammergau házainak vadászceneteit és a természetet ábrázoló freskóit, elámulnak az Alpok fenséges havas hegycsúcsait látva, fényképeken és videón örökíthették meg Ulm dómját és jellegzetes favázas házait, a felső várfalról bepillantottak a városiakok alatt fekvő kis virágos kertjeibe. Elüldögélhettek a Duna keskeny bajorországi folyama partján, végigsétáltak München főterén, majd a monumentális müncheni Olympiastadionon, barangolhattak és vásárolhattak Augsburg középkori levegőjű városközpontjában, meg-

bámulták a wieskircheni fehéraranyba öltözött barokk templomot.

A hétvégi családi programok során még lovagi- és várjátékokra, a helybeli búcsúra és vidámparkba is eljutottak diákjaink.

A magyar program sem volt szerényebb. Először a Bolyai Gimnáziummal ismerkedtek a német diákok.

Két nap alatt 10 tanóráat látogatott meg a 12 diák és a tavalyi csoport két kísérőtanára, Dorothee Schmitz és Annette Gräfenstein, akik azt kérték iskolájuktól, hogy az idén is ők kísérhessék a diákcsoportot Magyarországra, mert annyira jól érezték magukat nálunk. A vendégek részt vettek az elsősök, a “golyák” vidám avatásán s az azt követő bálon. A következő napokban először Salgótarjannal ismerkedtek. Megtudhatták, milyen nehéz volt az egykori bányászors Európa második legnagyobb földalatti bányamúzeumában, és betekinthe-

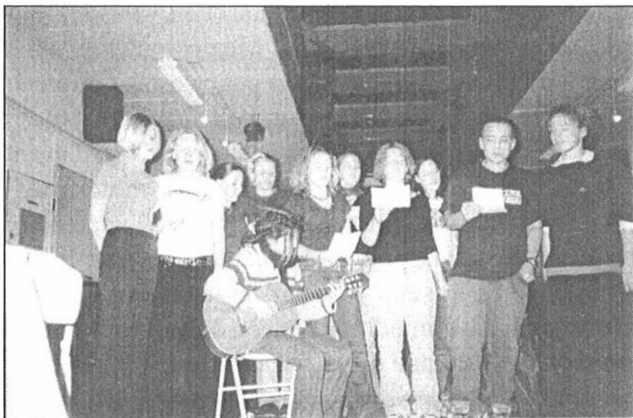
tek az üvegfúvás és -gyártás embert próbáló mesterségének titkaiba az Öblösüveggyárban. Érdeklődő kérdéseikre mindenhol szíves válaszokat kaptak.

Sok egyéb mellett elvárásolta német vendégeinket az egri várrom és a belváros; a budapesti városnézés során a belváros és a Váci utca, a Gerbaud-cukrászda, a Halászbástya és a Mátyás-templom, a Duna és hídjai, a Parlament, a visegrádi panoráma, Szentendre meghitt kisvárosi hangulata, az esztergomi dóm, Hollókő öreg-modern falujának világörökségi együttese; a bujági patrióták vendégszeretete és a falu híres művészeinek, Glatz Oszkárnak remek alkotásai, a falu Szent-Györgyi Albe tről elnevezett Általános Iskolája, mai is élő népművészete, a buják közeli üdülőközpont, majd a sziráki kastély és lovasprogramjai. Ehhez járult hozzá természetesen vendégfogadó családjaink szokásos és messze földön híres magyaros vendégszeretete, melynek köszönhetően a német vendégek valóban fantasztikusan érezték magukat.

A búcsúesten a magyar diákok értékes, magyar népművészeti motívumokkal festett hollóházi porcelántányérrakkal, bögrékkel, s a 15. évfordulóra a königsbrunni gimnáziumnak szánt magyar népviselet-

be öltöztetett porcelán asszonyszobrocskával ajándékozták meg német partnereiket és tanáraikat.

S hogy e szép élményekben a 24 fiatalnak része lehetett, annak köszönhető, hogy 15 évvel ezelőtt a Bolyai Gimnázium jelenleg már nyugdíjas tanára, *Dr. Antal Elemérné* egy megyei küldöttséggel Münchenbe utazott és a *Bayerischer Jugendring* ajánlatai közül a *Gymnasium Königsbrunn*t választotta. Ott megtalálta *Stefan Jánosit*, a magyar származású angoltanárt, aki a gimnázium igazgatója, *Dietrich Lauchner* támogatásával és idén nyugdíjba vonult igazgatóhelyettese, *Emma Sprenzinger* és a tantestület aktív részvételével 15 éve fáradhatatlanul dolgozik együtt *Bulyovszkyné Borók Edittel* és a Bolyai Gimnázium tanáraival a két gimnázium diákcserkapcsolatának ápolásán és fejlesztésén.

Öszintén reméljük, hogy a könnyes búcsú után november elsején hazautazott német diákok nemcsak jó hírünket vitték magukkal, hanem jövőre is és felnőttként, családjukkal együtt is visszatérnek majd hozzánk, s hogy az elmúlt és jövő 15 év hozzájárul ahhoz, hogy fiataljaink felnőtt barátokként legyenek otthon majdani közös Európánkban.

Hogyan is kezdődött a Königsbrunni cserekapcsolat

dr. Antal Elemérné

Dr. Antal Elemérné, gimnáziumunk nyugdíjas némettanárának a búcsúesten elhangzott beszéde

Tisztelt Vendégek, Kedves Kollégák, Barátaim!

Én voltam az, aki 15 évvel ezelőtt felvettem a kapcsolatot a königsbrunni gimnáziummal, ezért szeretnék valamit a kezdetekről mesélni.

Ez nem az első próbálkozásom volt arra, hogy a német tanulókkal cserekapcsolatot létesítsek. Már 28 évvel ezelőtt, 1973-ban voltam a Bolyai Gimnázium egy diákcsoportjával az akkori NDK-ban, Thüringiában. De ez teljesen magánkezdeményezés volt, ami tanulóim biztatására történt.

Az egyik bolyais tanítványomnak, egy diáklánynak volt egy barátnője a Weimar és Jéna között fekvő kisvárosban, Apoldában. A két lány rendszeresen levelezett egymással. Innen támadt diákunknak az az ötlete, hogy szervezzünk egy külföldi csereutazást az NDK-ba. A német kislány levelezőpartnereket keresett a magyarok számára, akik nagyon szerettek volna a cserében részt venni.

Elkezdődött a levelezés. A német osztályfőnök is írt nekem, erre aztán meglátogattam őt Apoldában, és akkor közösen átgondoltuk és megbeszéltük a lehetősé-

geket. Akkoriban egyáltalán nem volt magától értetődő dolog, hogy egy iskola diákjai külföldre utazhatnak, mindenhol akadályokba ütköztünk. Különösen a német partnernek volt nehéz a dolga. Nem volt útlevelük, különböző engedélyeket, papírokat kellett beszerezniük a hatóságoktól. Támogatást sem kaptunk senkitől, mindent egyedül kellett beszerezniük és megszervezniük. Én egyedül kísértem a csoportot, s a nyári szünetünkben utaztunk Apoldába. A program remekül sikerült, a családok nagyon barátságosan fogadtak minket, s mindent megtettek, hogy jól érezzük magunkat. Aztán a német barátainkkal együtt utaztunk vissza Magyarországra, és ők is 10 napot töltöttek el itt nálunk. Így tanulóinknak lehetőségük nyílt és rá is kényszerültek arra, hogy majd három héten át németül beszéljenek. Nyelvtudásuk észrevehetően javult.

Ez a csereút sajnos nem ismétlődött meg, mert a szervezés nehézségekbe ütközött, de a partnerek még sokáig leveleztek, és néhányan kölcsönösen meg is látogatták egymást, nem is egyszer. Én magam a német tanárnőben jó barátnőre találtam. Barátságunk ma is él, családjainkkal azóta is gyakran meglátogattuk egymást. Utoljára ezen a nyáron voltunk náluk: lányuk esküvőjére, aki ma már orvos, szolt a meghívásunk.

Mint említettem, első külföldi utunknak nem volt folytatása, de annál nagyobb az örömöm, hogy ez a partnerkapcsolat veletek már 15 éve tart. Véleményem szerint egy országot, s az ott élő emberek életét csak akkor lehet igazán megismerni, ha az ember egy bizonyos időt családoznál tölt el, még akkor is, ha ez az idő nagyon rövid.

A turisták megtekinthetik egy idegen országban a legfontosabb nevezetességeket, gyönyörködhetnek a tájak szépségében, megismerhetik a hoteleket, de az állampolgárok mindennapi életéről nem kaphatnak képet.

15 évvel ezelőtt már könnyen utazhattunk külföldre, és ekkorra már nyugaton is, különösen Bajorországban nagy érdeklődés támadt a magyarok iránt. Gazdasági, társadalmi és kulturális kapcsolatok jöttek létre országaink között. A müncheni Jugendring (Ifjúsági

Kör) elindította a bajor-magyar középiskolák közötti kulturális kapcsolatok kiépítését. Így jutottam el egy megyei delegációval Münchenbe azzal a megbízással, hogy információkat szerezsek a diákcseréről. A Jugendring már sok iskolát ismert és ajánlott nekem, amelyek szívesen részt vettek volna egy cserekapcsolatban. Én ezek közül Königsbrunnat választottam. Ezután a Jugendring elvitt engem Königsbrunnba, ahol Emma Sprenzinger asszony fogadott. Keresztülvezetett engem az iskolán, mely csodálatosan szép és modern volt már akkor is, majd hosszú és részletes megbeszélést folytattunk vele a cseréről, mert ő volt az, aki a tanulók külföldi utazásainak ügyében illetékes volt. Mindent pontosan, a részletekbe menően megterveztünk és rögzítettünk: többek között például a kiutazások időpontját, a résztvevők számát, a szállást és az ellátást, a programokat, a kirándulásokat. Később bemutattak az igazgató úrnak és néhány tanárnak is, mindenekelőtt Jánosi úrnak.

A legjobb benyomásokkal tértem haza.

Itthon informáltam az iskolavezetést a tapasztalataimról, majd felvettük a kapcsolatot, úgyhogy 15 évvel ezelőtt utazhatott Königsbrunnba az első diákcsoport. Ezen az úton nem én vettem részt, de tudom, hogy nagyszerű volt, s tanulóink sok szép élménnyel tértek haza. Nagyon barátságosan fogadták őket a königsbrunni családok, sok szépet és érdekeset láttak, barátokra találtak.

Remélem, hogy a két iskola testvéri kapcsolata a jövőben is megmarad, és gyermekeink sok új barátot szereznek. Sprenzinger asszony volt olyan kedves, és elküldte nekem a gimnázium évkönyvét. Tudom, hogy nyugdíjba ment, de biztosan vannak még a königsbrunni gimnáziumban tanárok, akik a cserekapcsolat ápolásában segíteni fognak.

Ebben a reményben kívánok a kedves vendégeknek szerencsés hazaérkezést. Meséljék el otthon - remélhetőleg jó - élményeiket. Remélem, hogy a következő években is, akár turistaként is, ellátogatnak majd Magyarországra.

Az 5. francia-magyar diákcseré

Lékóné Lantos Zsuzsanna
franciaatanár

A 2000-2001-es tanévben került sor az 5. francia-magyar diákcserére, melyben iskolánkból 30 tanuló vett részt (6 különböző osztályból). A kiutazás, az előzetes levélváltás megszervezése, a vendégek fogadása, a programok, kirándulások lebonyolítása, a műsor összeállítás, betanítás, fordítás – ezek azok a feladatok (a teljesség igénye nélkül), amelyet a két kísérő tanár (Konti Csilla és Lékóné Lantos Zsuzsanna) vállalt azért, hogy a francia nyelvet tanuló bolyaisták eljussanak Franciaországba, s ott megismerkedjenek Pontarlier városával, s annak környékével, valamint „testvériskolánk”, Lycée Xavier Marmier hétköznapjaival is.

A kint tartózkodásunkról, ottani programunkról a helyi sajtóban megjelent cikk is tanúskodik, melynek fordítását Vojtek Szandra készítette.

Les Hongrois en visite à la ferme musée du Montagnon

Mardi après midi, Denis Querry s'est fait guide pour accueillir le groupe d'élèves hongrois du lycée Xavier-Marmier de Pontarlier en visite à la ferme-musée du montagnon de Fournets-Luisans, hameau de Grandfontaine.

Depuis dix ans, le lycée Xavier-Marmier participe à un échange, avec le lycée Bolyai János de Salgotarjan (Hongsie). Lors de la semaine de visite des Hongrois, les enseignants leur ont montré les caractéristiques de notre région.

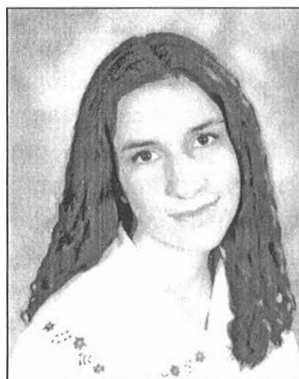
La géologie, l'industrie horlogère, l'architecture des fermes du haut Doubs et le mode de vie, l'important passé du sel en Franche Comté, la visite de Besançon, et le château de Joux.

Une visite à la ferme du Montagnon permet d'aborder à la fois, le mode de vie, l'architecture et la gastronomie.

Les élèves Hongrois ont déjà étudié pendant 3 à 6 ans le Français. Cette visite leur permet bien évidemment d'enrichir leurs connaissances linguistiques, mais également de connaître nos traditions, notre mode de vie. Habitant dans une famille toute la semaine, les élèves sont immergés dans notre culture.

Denis, les guide à travers les différentes pièces de la ferme « le cœur à commencer par une ferme comtoise datant de 1736 dans une pièce que l'on appelle le tué, ce qui veut dire en patois le « tuyau ».

A magyarok látogatóban a montagnon-i tanya-múzeumban

Vojtek Szandra 12.d

Kedd délután Denis Querry fogadta a magyar tanulók csoportját a pontarlier-i Xavier-Marmier gimnáziumból, akik a montagnon-i tanya-múzeumot látogatták meg Fournets-Luisans-ban, a grandfontaine-i tanyán.

A Xavier-Marmier Gimnázium 10 éve vesz részt cserekapcsolatban a salgótarjáni (Magyarország) Bolyai János Gimnáziummal. A magyarok látogatásának hete alatt a tanárok bemutatták nekik régióink arculatát: a földtörténetét, az óramúzeumot, a felső

Doubs vidékét, a farmok életmódját, a só múltbeli jelentőségét Franche Comtéban, Besançon és Joux várárt. A montagnon-i farm meglátogatása lehetővé teszi a betekintést az ottani életmódba, a farm felépítésébe és a gasztronómiába.

A magyar diákok már 3-6 éve tanulják a franciát. Ez a látogatás természetesen lehetővé teszi nyelvi ismereteik

gazdagítását, ugyanakkor megismerik hagyományainkat, életmódunkat. Azzal, hogy egész héten egy családnál laknak a tanulók, kultúránkból is ízelítőt kapnak.

Cette « cuisine » des habitants de l'époque était toujours située au centre de la maison sans fenêtre ni porte sur l'extérieur et permettait l'accès à toutes les autres pièces, y compris les écuries qui portes ouvertes étaient source de chaleur animale.

La vie en hiver était intense dans cette seule pièce pavée de dalles en pierre permettant un nettoyage à grandes eaux.

On y exécutait tous les gros travaux ménagers du moment; la lessive sur une planche à laver dans une seille en bois pleine d'eau chaude (ou baquet), les pains et gâteaux dans le four à pain; le fromage de comté dans un grand chaudron en cuivre. Les salaisons pour conserver la viande en la salant et en la séchant; la goutte avec quelques fruits du pays (domestiques ou sauvages) et principalement la gentiane dans l'alambic.

À la fin de la visite les jeunes Hongrois ont été très impressionnés par le nombre de jambons pendus au-dessus de leurs têtes, et très surpris qu'un jambon passe une année à sécher, en perdant 1/3 de son poids initial.

Une dégustation de saucisse cuite froide fabrication de la maison Myotte Noël, a été la bienvenue, et tous l'ont fortement appréciée, avant de repartir vers d'autres découvertes de la région.

Denis a farm különböző részein vezette őket keresztül: „Az 1736 óta létező comtois-i farm szíve egy helyiség, melyet „tué”-nak hívnak, amit tájszóval „tuyau”-nak (=kémény) ejtenek. Abban az időben a „konyha” mindig a ház közepén helyezkedett el ablak és kijáratú ajtó nélkül, és ez lehetővé tette az összes többi helyiség

megközelítését, ide érve az istállókét is, ahonnan az állatok melege áradt be. Télen az élet igen intenzív volt ebben az egyetlen kőlapokkal kövezett helyiségben volt, amelyet bő vízzel fel lehetett mosni. Itt végezték az összes aktuális házimunkát: a meleg vízzel teli fadézsában való mosást; a kemencében itt sütötték a kenyeret és a süteményeket; itt csinálták a Comté sajtot egy

nagy rézüstben. Itt végezték a besózást, a húskonzerválását és szárítását. Itt főzték a pálinkát az ország természetéből vagy vad gyümölcsökből, főleg a tárnicsból.

A látogatás végén a fiatalokat nagyon érdekelte a sonkák száma, melyek a fejük fölött függtek, és nagyon meglepődtek, hogy egy sonka egy évig is szárad, miközben súlyának 1/3-át elveszíti.

Végül a búcsúzáskor - mielőtt a régió további felfedezésére indultak volna - a Myotte Noël ház által gyártott kolbászt kóstolták meg, amit mindenki nagyon értékelt.

A lengyel csere

Godó Gábor 10.b

2001. év márciusának egyik napján...

Ahogy kellett beálltunk párosával a sorba óra előtt, s vártuk – nagyobb izgalommal annál, amit az emberek általában izgalomnak neveznek – Siklósi Zoltán tanár urat. Az óra elkezdődött, a szokásos formások után leültünk és vártuk, hogy kinek nem lesz a kegyelem. E helyett tanár úr nem kezdte lapozgatni a

naplót, hanem egy közérdekű információba vágott bele, mely a **lengyel cserekapcsolat** címet viselte.

Tudatott velünk néhány dolgot az úttal kapcsolatban, majd padtársammal összenéztünk és mondtuk halkán: „Jó lenne menni!” Tanár úr megkérdezte, hogy

érdekel-e valakit a program és páran jelentkezünk. Az idő haladt és egyre több részletet tudtunk meg a cserekapcsolatról, majd befizettük a pénzt. Nekünk jelentkezőknek egy rövid jellemzést kellett írni magunkról angolul, amit elküldtek a **czestochowai** iskola minket fogadó diákjainak.

Máris április 22. Az eső esett. A reggeli órákban felszálltunk a buszra és elindultunk a sok kalandvágyó, ismeretlenbe utazó társainkkal Lengyelországba. Elkezdődött...

Utazásunk első megállóhelye a Szlovákiában található Besztercebánya volt. A város főterén sétáltunk néhány percet, majd folytattuk utunkat. A Tátra vonulatát mindannyian megcsodálhattuk, s sokan meg is örökölték néhány lenyűgöző, a köddel szinte egybemosódó hegyet. 14⁴⁴-kor Chyzne-nél átléptük „rövid várakozás után” a szlovák-lengyel határt, s máris Lengyelország területére értünk. Az eső csökönyösen és komoran esett, de a bennünk egyre jobban fokozódó izgalom minden cseppjét eltüntette, s mi vidámak maradtunk a felhőszakadás ellenére is.

Ebben, e teljesen más világban hagytuk magunk után a kilométereket, s a „szárguldás átka”: el is tévedtünk.

A hely, ahová kilyukadtunk (nem lett volna jó, ha kb. 56 évvel ezelőtt lyukadtunk ki ott) Birkenau (Brzezinka) volt. Itt útbaigazítást kértünk és folytattuk a „lengyel kalandot”. Már nem álltunk meg többet egészen az iskoláig. Czestochowában vagyunk az iskola előtt.

Bent egy nagy teremben fogadtak minket. Szembetűnő volt, hogy csak egyetlen fiú volt a „fogadó bizottságban”. (Ennek mi fiúk örültünk.) Itt az előre elküldött levelek alapján kiválasztottak minket és mindenkinek elkezdődött az egy hét az „új családjával”, s nekik „új gyermekükkel”...

Felébredtem egy másik ágyon, másik szobában, másik utcában, másik városban, másik országban, más családdal, ahol magyar beszéddel nem sokra mentem volna. Láttam előre, hogy ez az egy hét nyelvkurzus is egyben (így is lett).

Az első, teljesen Lengyelországban töltött hétfői napunk kezdetén megismer-

kedtünk a partneriskolánkkal, a Henryk Sienkiewicz Líceummal. Az iskola épületét tekintve inkább egy „minden extrával ellátott, bejárhatatlan, labirintusszerű tanoda” jellegét tükrözte. Hogy miért? A gimnázium több épülettel, sportsarnokkal, konditeremmel, szaunával, szoláriummal, uszodával, stb. rendelkezett. Ezután a nagy hírű kolostoregyüttesbe, a Jasna Gorába látogattunk el. Itt egy atya tartott nekünk előadást magyar nyelven. Elmondta (büszkeségünkre), hogy az első szerzetesek és templomépítők magyarok, a pálos magyar szerzetesek voltak ebben a városban. Itt láthattunk imádkozó lengyeleket, katolikusokat, gyönyörű templomokat és egy híres festményt, a Fekete Madonnát. Azt hiszem mindenki élvezte a látogatást. Délután az iskolában tesi óra volt, ahol megmozgattuk az utazástól ellustult izmainkat, és kitartóan szurkoltunk a magyar és lengyel lányok által játszott röplabda meccsen. Jó volt a hangulat.

Kedden Varsóba, Lengyelország fővárosába utaztunk. Az eső még vasárnap óta nem aludt. Buszunk a Nemzeti Színházról nem messze parkolt le. Legelőször megtekintettük az Ismeretlen katona síremlékét, aztán az Óváros felé vettük az irányt. Kaptunk szabadidőt és

a zuhogó eső ellenére mindenki járta a még számára ismeretlent. Lehetőségünk volt megnézni a Királyi Palotát, ahol annak idején a lengyel uralkodók laktak. A székesegyházba sajnos nem tudtunk bemenni, de utunkat folytatva egy olyan templomhoz értünk, ahol egy Popieluszko nevű pap (akit meghurcoltak és meggyilkoltak) tartotta annak idején miséit. Az időjárás drasztikusra fordult és kénytelenek voltunk „hazamenni”.

Szerdán a Krakkói-Chestochowai-fennsíkra látogattunk el. Eljutottunk egy mészkősziklával tarkított vidéken Nagy Lajos két lovagvárába. Délután az iskolában a drogokról folytattunk eszmecserét több-kevesebb sikerrel, valamint a lengyelek egy filmet is készítettek nekünk (angol nyelven) ezzel kapcsolatban.

Az eső rengeteg kávét ihatott, ugyanis még csütörtökön sem jött álom szememre. Ez a nap sűrűnek ígérkezett. Krakkó az első helyszín, a lengyelek által nagyon szeretett város (nem véletlenül).

Wawel mindenki számára felejthetetlen élményt nyújtott. Egyesek keringőztek a reneszánsz palota ud-

varában. A katedrálisban és a hozzá tartozó gyönyörű környezetben azt hiszem mindenki közel érezhette magához Istent. Magyar vonatkozásokban sem volt hiány szerencsére (későbbiekben sajnos): magyar királyok márványból készült síremlékei, Hedvig (Jadwiga) magyar királyné, Báthory István... síremlékei után büszkék lehettünk, hogy magyarok vagyunk!

Amire utaltam pár sorral feljebb: Auschwitz. A történelem egyik legborzasztóbb színhelyére érkeztünk. Félelem, csönd, fegyelem, sajnálat és egyúttal kíváncsiság uralkodott rajtunk. „Oh, Istenem! Miért kellett ez?” – kérdezte mindenki a belső hang.

Itt szintén magyar idegenvezetőt kaptunk. A nagy területet múzeummá nyilvánították. Amikor benn a táborban eljutottunk a cinikus feliratot (Arbeit macht frei) közrefogó kapuhoz, hirtelen mindenki elfelejtett levegőt venni. A barakkokat sorra jártuk és mindenhol a vitrinekben tárolt szomorú történelemmel találkoztunk. Hihetetlen volt számomra bemenni egy-egy gázkamrába, krematóriumba és odaállni a kivégző falhoz. Itt végigtapostuk a történelem szomorú, de igaz nyomait...

Péntek. Az eső ágyba bújt. Myrowban napsütés, kolbászsütés és lovaglás ajándékozott meg minket. A

levegő friss, a hangulat remek, a kolbász kellőképp zsíros volt. Alkalmunk volt látni Siklósi Zoltán tanár urat lovagolni. Itt igazán belegondolt mindenki, hogy mindjárt vége, és ezért este – nem tagadom – együtt elmentünk szórakozni. Jó volt...

A szombati napon mindenki a „családjával” teremtett programot. Én, személy szerint meg voltam elégedve az ottaniakkal. Próbáltak mindenben kedvembe járni (bár a lengyel ételek terén voltak problémák), és ezen a napon tudtam venni néhány ajándékot az otthoniaknak. Este találkoztunk a többiekkel, és egy szórakozóhelyen még egy utolsót buliztunk. A „nem-várt” elaválás mégis megtörtént...

Vasárnap reggel mindenki elköszönt „családjától”, és ott szerzett barátaitól. A könnyek sem maradtak el. Rengeteg élménnyel megtelve tértünk haza.

A lengyelek szeptember végén jelentek meg városunkban. Az érkezésük napján – mondanom sem kell – az eső esett. Sajnos nem tudtunk velük tartani minden kirándulásukon, de a budapesti túrán többen is részt vettünk. Első teljes napukon Salgótarján nevezetességeit tekinthették meg, majd a többi napokon ellátogattak Magyarország nagyobb városaiba. El kell mondanom azonban, hogy az ittlétük alatt – szinte 180 fokkal – megváltozott egyesek viszonya a partnerével. Ennek nem örültem, de hát mit lehet tenni? Már ők is visszatértek...

Köszönet: Csank Lacinak

ODK 2001.

Gazsi Orsolya 9.b

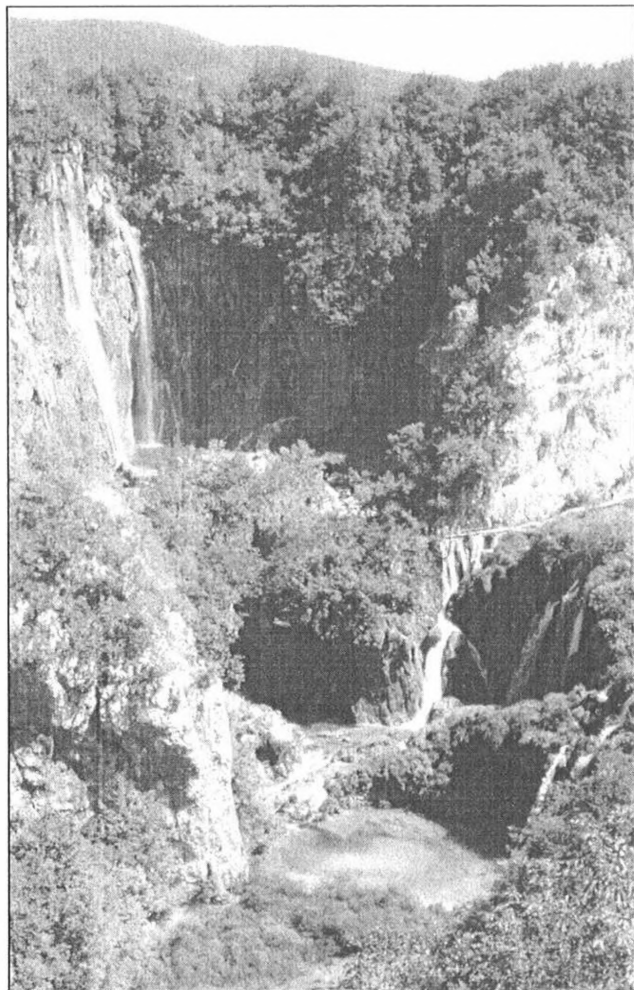
Rádi Mariann 10.c

Mint az utóbbi években, tavaly is lehetőségünk adódott, hogy az ODK-túra keretein belül ellátogassunk Európa egyik legvarázslatosabb helyére.

2001 júliusában indult el egy lelkes kis társaság a gimnázium elől, hogy egy másfél hetes körutazás alkalmával minél több felejthetetlen élményt szerezzen,

és megismerje a horvát tengerpartot. Kísérő tanáraink Széky Miklós és Paróczai Csaba tanár urak voltak.

Legelőször a szlovéniai Postojnai cseppkőbarlangot csodáltuk meg, ahol még egy 2 km-es földalatti vona-

Plitvicei-tavak

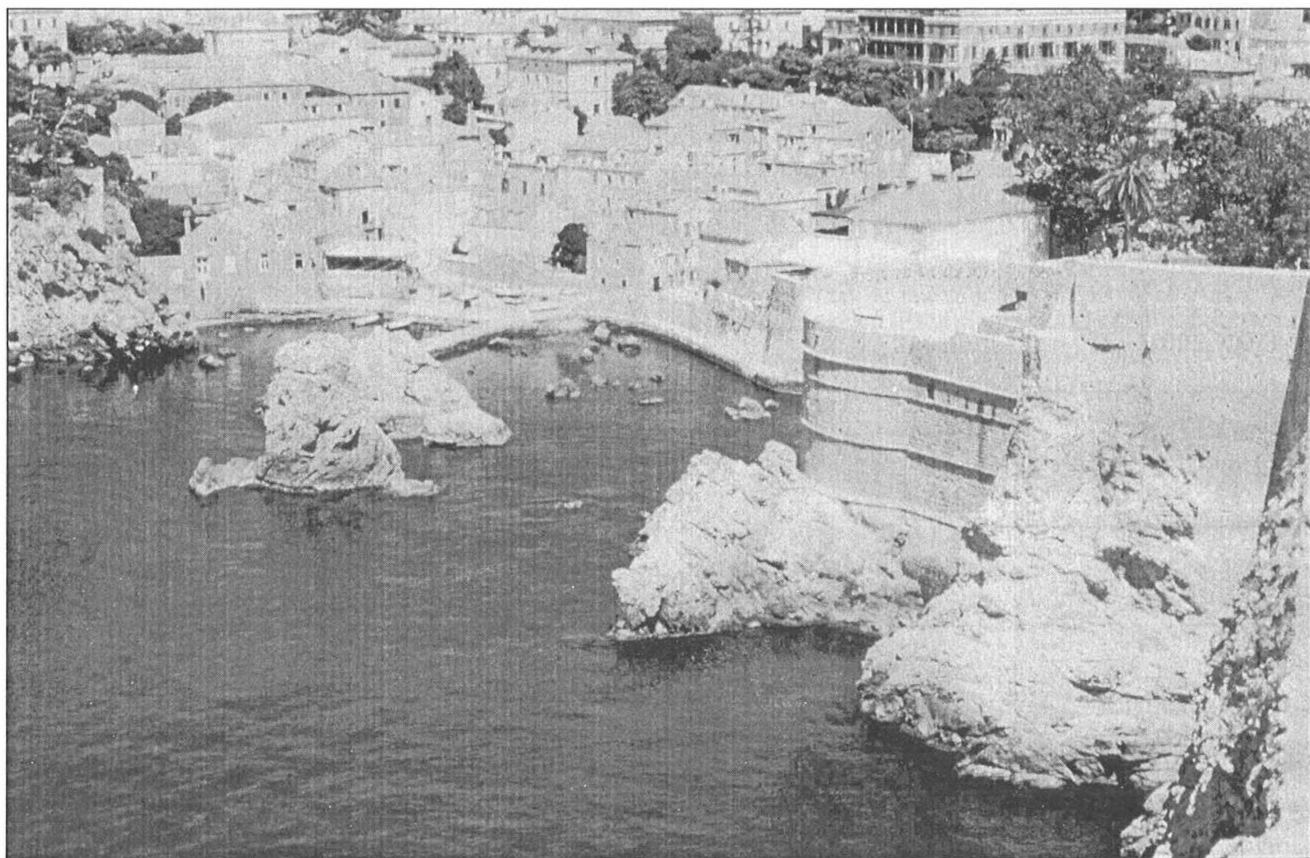
tozást is tettünk. Utunk első állomása az Adria egyik legforgalmasabb városában, Rovinjiban volt. Itt végre kipihenhetjük a buszon töltött éjszaka és a nap fáradalmait. Kempingünk rendkívül kedvező helyen volt, alig 50 m-es séta után elértük a tengerpartot. Másnap a környék két nagyvárosának, Pulának és Rovinjnak a nevezetességeit néztük meg. A 4. nap továbbindultunk a Krk-szigetre. Útközben egy kiadós sétát tettünk Finnében (Rijeka). A kempingünk Punatban volt, ahol a délutáni sátorverés után mindenki, mintha parancs lett volna, a tengerbe „vetette magát”. Punat egy kis, hangulatos turistaközpont. A nappali hőség elmúltával mintha feléledt volna a város. Mindenki elindult nézelődni,

vásárolgatni. Az egyik délutánra Széky tanár úr még egy fakultatív programot is talált nekünk: néhányan hajókiránduláson vettünk részt, melynek során elhaladtunk a Madarak-szigete mellett is, ami egyesekben már Hitckok filmjéhez hasonló félelmet keltett. Még több tíz méter után is sirályok tucatjai kísérték a hajónkat. A kirándulás fénypontja a bűvárkodás volt egy közeli öbölben. A kapott bűvárfelszerelésben órákig gyönyörködünk a tenger élővilágában.

A következő napon továbbindultunk. Utunk során megtekintettük Trogír városát, majd pedig Sibenik híres templomát. A katedrális falát 74 kőportré díszíti. Fél napi buszozás után újra felvertük sátrunkat, most Makarska egyik kempingjében. A hely érdekessége, hogy előttünk a végtelennek tűnő tenger, mögöttünk pedig a hatalmas sziklahegyek húzódtak. Aki Horvátországban jár, annak érdemes ellátogatnia Dubrovnikba. A városnak igazi történelme van. Az óvá-

ros falain még ma is látható golyólövések jelzik, hogy Dubrovnik már sok mindent megélt.

Hamarosan elérkezett a visszaindulás pillanata. Útközben betértünk Splitbe, Horvátország legforgalmasabb kikötőjébe. A városnézés után, utolsó úti célunk, a Plitnicei-tavak felé indultunk. Az esti sátorbontás után izgatottan vártuk milyen új, izgalmas élményeket szerez e varázslatos táj. Nem ért minket csalódás. Az égszínkékek tavak és vízesések között egy egész napos gyalogtúrát tettünk. A túra után talán már legbelül mindenki azt várta, hogy a saját ágyikójában egy jó nagyot alhasson. Egy utolsó, a buszon töltött éjszaka után ugyanis másnap hajnalban a lelkes csapat megérkezett Salgótarjánba, ahol már a szülők nagyon vártak bennünket. Nagyon örültünk, hogy ilyen kalandokban lehetett részünk, és ilyen felejthetetlen élményt jelentett ez a túra. Reméljük, a következő években is ilyen jól fognak sikerülni az ODK-túrák.

Dubrovnik